HERYERDE 3 KURUŞ

VAKIT

PERŞEMBE 26 Birinciteşrin 1939 ☆ YIL: 23 * SAYI: 7829

İDARE EVİ: Ankara Cad. İSTANBUL *Telgraf: VAKIT* Posta kutusu: 46* Telefon: 21413 (Yazı) - 24370 (İdare)

Bir Sovyet gemisi kontrol edildi

Belgrad, 5 (Hususî) — Röyter Ajansının istihbaratına göre Karadenize işlemekte olan bir Sovyet gemisi, bir İngiliz harp gemisi tarafından alıkonmuş ve muhteviyatı kontrol edildikten sonra serbest bırakılmıştır.

Fon Papen Ankaraya dönüyor

Belgrad, 25 (Hususî) — Almanyanın Berlinde bulunan Ankara büyük elçisi Fon Papen yarın (bugün) Ankaraya dönecektir.

Eden Imparatorluğa hitaben bir nutuk söyledi

Türkiyenin bitaraf memleketlere karşı teşkil ettiği örnek, stratejik ehemmiyetinden çok üstündür„

Lord Halifaks da Türk - İngiliz anlaşmasının ehemmiyetini ve vaziyet üzerinde istikrar eminine matuf nüfuz ve tesirini kaydeyledi

Londra, 25 (A.A.) — B. Eden imparatorluğa hitaben radyoda söylediği bir nutukta ezcümle şöyle demiştir:

Harp başlayalı henüz iki ay olmadı, fakat Hitler artık teşebbüs sahibi olmaktan çıktı Şarka doğru yol ya Rusya tarafından bloke edilmiş, yahut Türkiye tarafından kesilmiştir. Garpte ise geçen her hafta zarfında hür demokrasilere ait kuvvetler her an mütemadiyen artmaktadır. Harp filomuza ve ticaret gemilerimize karşı Alman tayyareleri tarafından yapılan taarruzlar tamamen akim kalmıştır. Denizaltıların da, umumî harbe nisbetle, nihaî ve katî bir silâh olmadığı sabit olmuş ve buna mukabil Alman denizaltılarının verdiği zayiat nisbeti ise bir derecede büyük olmuştur. Şimdiye kadar batan ticaret gemilerinin yekûnu tonilâtomuzun yüzde birinden dahi azdır.

B. Eden bundan sonra harp ve sulh hedeflerinden bahsederek demiştir ki:

Milletler arasında iyi niyet prensibi için döğüşüyoruz. İyi niyet olmadıkça barış olamaz. Kuvvetini vaitleri tutmamaktan ve kuvvete şeref vermekten alan sisteme nihayet verinceye kadar döğüşe devam etmeye azmetmiş bulunuyoruz.

(Devamı 5 incide)

...rici ticaret sis...nimizde nasıl bir ...eğişiklik olacak

Yazan ASIM US

Türk - İngiliz - Fransız karşılıklı yardım paktının imzası bu...kü Avrupa buhranı içinde ...mleketimizin yalnız siyasî ve ...eri değil, aynı zamanda malî ...iktısadi vaziyetini tesbit etti. ...sî ve askerî vaziyetimizin is...ale ait inkişafları harp hâdi...sinin alacağı istikametlere ...lıdır; fakat mal ve iktısadî va...etimizi harp devam ettiği ...ldet için artık tanzim edebi...ir ve bu tanzim keyfiyetinin ...gün evvel başlaması memle...hesabına en âcil ihtiyaçlardan ...dir.

Şimdiye kadar memleketimizin ...rici ticaret sistemi klering e... üzerine dayanıyordu. İhra...mallarımızın yüzde 80 i ay...n mübadele suretiyle Alman...ya ve İtalyaya gidiyordu. Ge...e kalan yüzde 15 i serbest dö...ile iş yapan memleketlere ...kediliyordu. 1938 senesinde ...ünü 145 milyon lirayı bulan ...mî ihracatımızın 119 milyo...klering sistemiyle, 21 milyo...serbest döviz sistemiyle mua...le yapan memleketlere satıl...tı.

Bugünkü Avrupa harbi vaziye...çok değiştirmiştir. Harice sat...k mecburiyetinde bulunduğu...z mallarımızı evvelce olduğu ...recede klering usulü ile ihraç ...neğe imkân yoktur. Böyle o...ca klering sistemiyle ihraç e...emiyen ticaret mallarımızı ye...pazarlara sevk için harici ti...et rejimimizde tadilât ve ısla...at yapmak zarureti vardır. Şu ...alde bir taraftan yine kleringle ...rice mal satabilmek yolunu a...k tutmakla beraber, İngiltere, ...ransa, Mısır, Amerika gibi ser...t döviz esası ile iş yapan mem...ketlere ihracatımızı artırmanın ...olunu bulmak lâzımdır.

İngiltere ve Fransa ile klering ...istemi ile muamelede bulunmak ...ni çok tecrübe ettik. Bu mem...ketlerle bu usul üzerine geniş ...iyasta iş olamıyacağını anla...dık. Bunun için çareler aradık. ...bii olarak bu bahiste iptida ...ımıza gelen çare; harici ticare...imizi serbest döviz esası üzeri...e tanzim etmek idi; fakat bu ...ticarin tatbikatına gelince, elimiz...de kâfi miktarda altın stoku bu...lunmaması müessir şekilde tedbir ...bulmağa engel oluyordu.

Bu defa Türk - İngiliz - Fransız yardım paktı mucibince İn...giltereden on beş milyon sterlin ...mukabili altın alınması tahakkuk ...edince bu engel ortadan kalkmış ...olacaktır. Onun için harici tica...retlerinde serbest dövize bağlı ...memleketlere bu sistem dairesin...de mal göndermeğe imkân bulu...nacaktır.

(Devamı 5 incide)

Saadâbat paktı devletleri

Ankarada bir konferans aktedecekler

Paris, 25 (A.A.) — Havas ajansı bildiriyor:

Saadâbat paktı devletlerinin yakında bir konferans aktedecekleri hakkındaki haberler Pariste alâka ile karşılanmıştır.

Son İngiliz - Fransız - Türk anlaşmalarının bu içtimala her halde alâkasız olmıyacağı zannedilmektedir.

Konferans ya Bağdatta yahut ta Ankarada toplanacaktır.

Gençlik dün Gökalp'ın hatırasını andı

Muhtelif hatipler büyük mütefekkirin telsefi kanaatlerini izah ettiler

Dün Üniversitede yapılan toplantıdan bir görünüş

(Yazısı 2 incide)

Galatasaray - Demirspor maçının neticesi tavin edildi

Galatasaray Türkiye şampiyonu oldu

(Yazısı 6 incida)

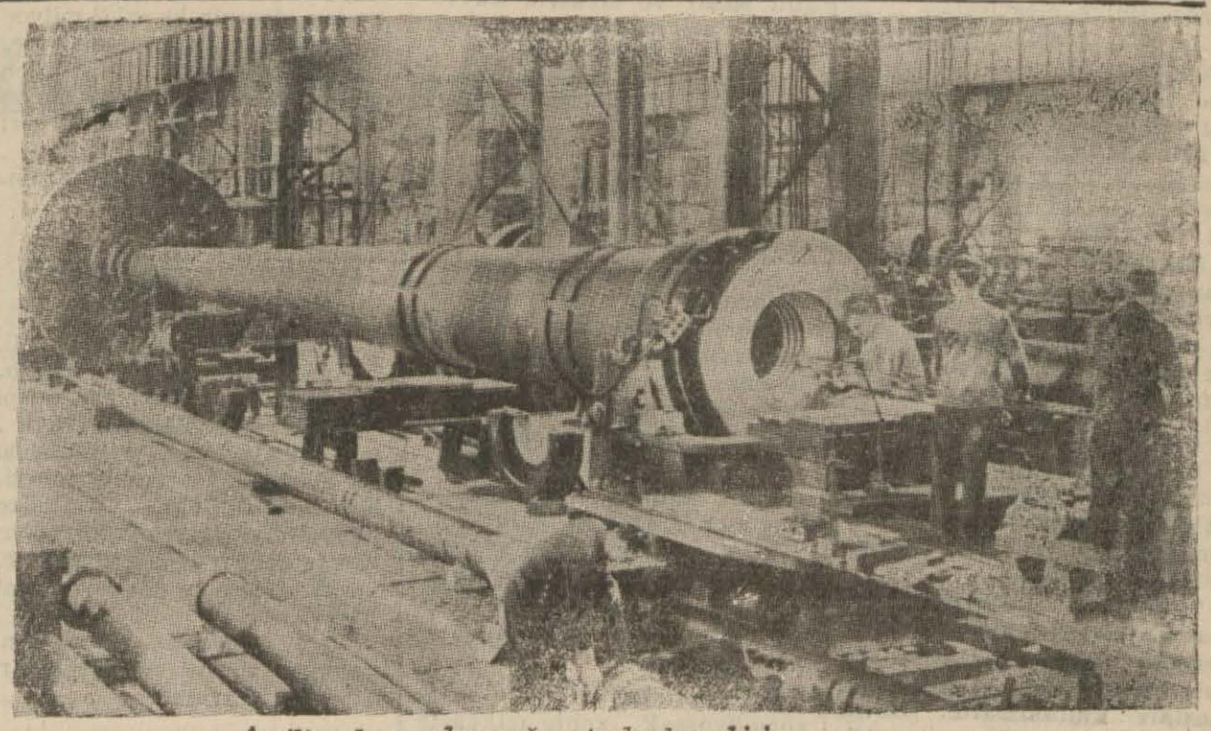

İngilterede yapılan ağır toplardan biri

Ribbentrop nutuk söylerken

İngiliz tayyareleri Alman toprakları üzerinde uçuyordu

Londra, 25 (A.A.) — Hava işleri nezareti, kraliyet hava kuvvetleri tayyarelerinin son 27 saat içinde Berlin, Magdebourg ve Hamburg üzerinde gece istikşaf uçuşları yapmış olduklarını haber vermektedir.

Londra, 25 (A.A.) — Dün gece Almanya üzerinde bir istikşaf uçuşu yapan İngiliz tayyarelerinin salimen üslerine döndüğü bildirilmektedir.

Londra, 25 (A.A.) — Akşam gazeteleri, dün gece Fon Ribbentrop'un İngiltere aleyhindeki nutkunu söylerken İngiliz tayyarelerinin Almanya üzerinde uçuşlar yapmış olmasından dolayı büyük bir memnuniyet göstermekte ve Fon Ribbentrop'un bunun mânasını anlıyacağı bir ihtar olduğunu bildirmektedirler.

RİBBENTROP'UN NUTKUNUN AKİSLERİ

Londra, 25 (A.A.) — Reuter Ajansı bildiriyor:

Fon Ribentrop'un nutku üzerine resmî mahfillerin nasıl bir aksülâmelde bulunacakları henüz malûm değildir. Fakat efkârı umumiye şimdiden mütaleasını söylemektedir. Bu mütalea şudur ki, Fon Ribbentrop'un başlıca hedefi, Hitlerin Almanyayı son hadde kadar götürmemek hususundaki vadine rağmen, İngiltere ve Fransa ile harbe girdiğini, Alman milletine, nihayet tatlılıkla anlatmak olmuştur.

Alman Başkumandanı Garp cephesinde

Roma, 25 (Hususî) — Alman Başkumandanı, garp cephesine gelmiştir. Başkumandan Sar'ın cenubu şarkisindeki olan kıtalarını teftiş etmektedir.

Resmî tebliğler

Paris, 25 (A.A.) — Resmî tebliğ:

Gece cephenin her noktasında sükûnet hüküm sürmüştür.

Sarre'ın garp mıntakasında keşif kollarının ve topçu bataryalarının faaliyeti görülmüştür.

Paris, 25 (A.A.) — 25 Teşrinievvel akşam tebliği:

Bugün istikşaf müfrezelerimiz ve düşman istikşaf müfrezeleri az çok faaliyet göstermişlerdir.

Moselle civarında bir Alman müfrezesini püskürttük.

İtalyanın Balkanlarda küçük antant kurmak emeli

Böyle bir blok kurulursa Balkanlardaki Alman tehlikesi önlenmiş olacak

Amsterdam, 25 (A.A.) — Reuter ajansı bildiriyor:

Telegraph gazetesinin Atina muhabiri, Romada, Musolini'nin riyaseti altında, bir Balkan devletleri konferansı toplanacağına dair Yunanistanda bir şayia dolaştığını haber vermektedir.

Gaye, bu konferansta temsil edilen memleketlerin bitaraflığını teyit ve harbin, halihazırdaki muhariplere münhasır kalacağı ümidini beyan ve ifade etmektedir.

Muhabir, İtalyanın Balkanlardaki vaziyetinin son derece kuvvetlendiğini, çünkü İtalyanın Balkanlardaki Alman tehlikesine karşı mukabil ağırlık teşkil eden bitaraf bir devlet telâkki edildiğini ilâve eylemektedir. İtalyanın, Sovyet müdahalesi neticesinde bozulan kuvvetler müvazenesini tekrar tesis edeceği de ümit olunmaktadır.

Söylendiğine göre, Bulgaristanı, Macaristanı, Romanyayı ve Yugoslavyayı ihtiva edecek olan barışçı bir blok kurmak suretiyle yeni bir küçük antant teşkili imkânı derpiş edilmekte ve bu blokun İtalya tarafından müzaheret görmesi, Türkiye ile Yunanistanın da dahil olabilecekleri mevzuubahis edilmektedir.

MACAR SİYASÎ MAHFİLİNİN ARZUSU

Belgrat, 25 (Hususi) — Vreme gazetesinin yazdığına göre, Macar siyasî mahafili, Avrupa cenubu şarkisi memleketlerinin sıkı teşriki mesaisi mevzuuyla yakından alâkadar olmaktadır. Bu maksatla Macar hükûmeti mevzii anlaşmalara taraftar bulunmaktadır. Evvelâ Macaristanın Yugoslavya ile bir anlaşma yapması ve bu anlaşmanın siyasî ve iktısadî esaslara dayanması terviç edilmektedir. Macaristan la Yugoslavya arasında kültürel iş birliği de mevzuubahis olmaktadır.

Belgrat, 25 (Hususî) — "Politika" gazetesi, Balkan sahasında "Bitaraflar cephesi" teşkil edilmesi fikrinin Rumen siyasî mahafilini ciddî surette meşgul ettiğini yazmaktadır.

27

Elâ Gözlü

İnsanlar memleketinde

Yazan: SADRİ ERTEM

" — Bu elle işliyen tezgâhlar ne kadardır?

Şöyle bir hesap etti:

" — 1500 ü geçer, dedi..

Karahalli nahiyesi Çivrile 12 kilometre mesafededir. Uşak kazasının bu güzel nahiye merkezi insanı muhtelif hislerle kaplar. Bir defa taştan, büyük birkaç katlı binalar, boyalı çatılar, muntazam kaldırımlı sokaklar, kısa pantalonlu, saçları taranmış çocuklar, fötr şapkalı adamlar, bıyıkları dibinden tıraşlı şık gençler, boyunbağlı erkekler insandaki hayreti arttırırlar.

Bir köylü çocuğu tarafından mermer yontularak vücuda getirilen Atatürk büstünün önünde konuşuyoruz:

— Kasabaya yol yaptıramıyoruz. Bütçe meselesi..

Bu söze Karahalliler birden cevap verdiler:

— Elli bin lira biz verelim... Vilâyet silindir göndersin!

Elli bin lirayı dudakları titremeden tekrar eden vatandaşların mütevazi vekarı hayretimi biraz daha artırdı.

Karahalliler eskidenberi dokumacılıkla meşgul olurlar. Germiyan devrinde, ondan eski zamanlarda dokuma bezleri ile meşhur olan Denizli Boldan mıntakası buralar kadar imtidat etmektedir.

Eski bir dokumacılık ananesine sahip olan bu mıntaka hakkında Uzunçarşılıoğlu Bay İsmail Hakkı şunları kaydeder:

"Germiyan kumaşları zamanında en makbul ve muteber kumaşlardandı. Garbî Anadolu hükûmetleri hep bu kumaşları kullanırlardı. Hattâ Germiyanoğlu Süleyman Şah kızını Osmanlılara vermek istediği zaman Osman oğluna gönderdiği heyetle, hediye olarak bu kıymetli kumaşlardan yollamıştı. Neşri de şöyle yazıyor:

Evvel zamanda Anadoluda altın ve gümüş az olurdu. Muteber olan Donuzlu (Denizli) bezi idi. Bir kimseye hil'at giydirirseler ol bezden nice pare hil'atler diktirip ihzar dururdu.... Bu ishak fakih ol bezlerden mübalâğa götürmüştü..„

Hammer tarihi de Germiyan kumaşlarından bahsediyor:

Muradı Hüdavendigârın başına Germiyan masnuatından beyaz renkte ince bez sardığını ve kaftan ve cübbesinin de kırmızı renkli Kermeyan mensucatında nolduğunu yazmaktadır (1).

Mesalikül'ebsar'da Kermeyan askerinin cevahirli, kırmızı atlaslı ve buna mümasil zeynet elbiseleri olduğunu yazıyor (2).

Bu tarihi kıymetine rağmen bence bu mıntakanın tezgâh cephesindeki faaliyetini tahmin müşküldü.

Köylülerden birine sordum:

— Yolu yaptıracaksınız. Fakat bu ne kadar zamanda olur, biter?.

Golf pantalonlu, eli bastonlu, gerdanı açık bir keten gömlek giymiş olan genç bir köylü cevap verdi:

— Hemen çabucak! Biz, harbi umumide su borularını geçirmek için okkası dört yüz kuruştan barut aldık, dağları yıktık!

— Peki, dedim. Suyu ne yaptınız?

Gülümsedi:

— Getirdik, dedi, iki yüz elli bin lira masraf ettik.

On binlerden, yüz binlerden bahsederken gözünü bile kırpmıyordu.

Karahalli bir dokuma merkezi halini almıştır. Son senelerin gümrük muafiyetleri bu sahada el tezgâhlarının kârlı bir surette işlemesine imkân bırakmıştır.

Konuştuğum adama sordum:

— Dokuma size bu serveti nasıl temin eder?

Gülümsiyerek cevap verdi:

— Hem dokuruz, hem de gi... satarız.

Örencik katırlarının sırtına yükledik mi, dokumaları birtakımımız Nazilliye, İzmire, birtakımımız Kayseriye, Sivasa, Bitlise kadar gideriz. Malları satar, döneriz. Birçok dükkânlarla ortaklığımız vardır.

Kendini otarşiden kurtaran bu eski köy şimdi el sanaiiyle birlikte onun ticaret sermayedarlığını da yapıyor.

İktısadî bünyenin tekâmülü burada hakikaten dikkate lâyıktır.

Batmakta olan el sanayii gümrük seddinden istifade etmiş, el emeğinin ve ham maddenin ucuzluğundan dolayı fabrikaya rekabet ediyor.

Muvaffakiyetin sırrı, köylü psikolojisine intibaktır.

Yerli ve yabancı fabrikaya Anadolunun içinde rekabet eden bu çıkrıklar tabiatile bir gün buhar ve elektrik kuvvetini kendilerine râm edecekler, fabrika kuracaklardır.

Daha çıkrığa göre kurulmuş olan katır nakliyeciliği de tabiî bu inkişaf seyrini takip edecektir.

Sanıyorum ki bizim yerli sanayi sermayedarlığı böyle kaynaklardan doğacak!

Karahalli nahiyesinin iktısadî inkişafı bütün el tezgâhları için misal sayılamaz. Çünkü Karahallilerde kendi bünyesine göre tekâsüf etmiş bir sanayi sermayesi bulunduğu gibi bu sanayi sermayesi ticaret işlerini de tanzim etmektedir.

Buna mukabil memleketin hemen her yerinde olduğu gibi vilâyet içinde de el tezgâhları bir yandan inhilâle uğrayor, bir taraftan da en fena şartlı bir hayat seviyesi meydana getiriyor.

Karahallide bu manzarayı görmüyorsak, geniş mikyasta ham maddeyi, yerinde kullanabiliyor. Anadolunun hayat ve zevk seviyesine göre kendi hayat standardını yükseltiyor.

Fakat diğer mıntakalardaki el tezgâhları filhakika eskiden kalma ihtisasa, ananevî tekniğe ve ham maddeye dayanıyor, dağınık bir halde çalışıyor. Meselâ otarşik, yahut yarı otarşik köylerde mevsim münasebetiyle âtıl kalan insanlar ziraat işinden boş kalınca tezgâhın başına geçiyorlar.

Esasen tezgâh bir aile reisinin emrindedir. Çırak ve kalfa kullananlar pek azdır. Memleketimizde tezgâhlarda çalışanların yüzde sekseni bir veya nihayet üç kişi ile çalışanlardır.

Bunların vaziyeti her türlü tarifin havsalasına alamıyacağı kötü şartlara tâbidir.

Türkiye dokumacıları hayat seviyesi düşük, sıhhî şartları aslâ tanzim edilmemiş insanlardır. Ayrıca da tezgâh çocukları mektepten çalmaktadır.

Hayat seviyesinin düşük olmaması için hiç bir sebep yoktur. Evvelâ hiç bir teşkilâta tâbi değildirler. Vaktiyle Loncaya benzer bazı teşekküller onların hayatına nizam verirdi. Fakat geçen bir asrın gümrük politikası, ticaret siyaseti tezgâhları harap, iptidaî ve marazî bir hale koydu. Şimdi onların yüzde doksan sekizi tüccarın ve mutavassıtın emrinde acaib bir şekilde, en kötü tarzda proleterleşmektedirler.

(Daha var)

(1) (Hammer tercümesi: Cild 1, Sayfa: 222).

(2) Kütahya şehri: Sayfa 69

TAKVİM	Perşemb. 26 İ. Teş.		Cuma 27 İ. Teş.	
	13 Ramazan hızır [illegible]4		14 Ramazan hızır 175	
Vakıtler	vasatî	ezanî	vasatî	ezanî
Güneş	[illegible]	1 07	[illegible]23	1 09
Öğle	[illegible]1	[illegible] 43	[illegible]1 58	6 44
İkindi	14 [illegible]	8	14 52	9 38
Akşam	17 1[illegible]		17 13	12 00
Yatsı	18 4[illegible]	1	18 41	1 31
İmsak	4 [illegible]	[illegible]	4 48	11 32

ŞEHİR İÇİNDE

Üniversite neşriyat sergisi

Önümüzdeki Salı günü İnkılâp Müzesinde açılıyor

Üniversitenin açılması dolayısile İnkılâp müze ve kütüphanesinde üniversite için neşredilen eserlerden müteşekkil bir serginin açılması kararlaştırılmıştır. Bu sergide üniversitenin muhtelif fakültelerine ait bütün neşriyat canlı bir surette teşhir edilecek grafik ve şemalarla da gösterilecektir. Sergi salı günü üniversite merasiminden sonra açılacaktır.

Liman varidatı azalıyor

Limana gelip giden gemilerin azalması yüzünden liman işletmesi umum müdürlüğünün varidatı dörtte bir nisbetine inmiştir. Senede 6 milyon varidatı olan idarenin bu yıl 2 milyon dahi varidat temin edemiyeceği anlaşılmaktadır. Bu yüzden bir çok masraflar kısılmakta ve bazı tamir ve inşaat işleri geri bırakılmaktadır. Sahillerde yapılacak iskelelerin de en lüzumluları inşa edilecektir.

Bugün bir Amerikan şilebi geliyor

Yarım Amerikada inşa edilen ve ilk defa sefere çıkmış olan büyük bir Amerikan şilepi muhtelif mal yüklü olarak limanımıza gelecek, geminin bu ilk gelişi münasemetile Amerikan konsolosluğu tarafından gemide bir ziyafet verilecektir. Ziyafete vali ile deniz müesseseleri erkânı ve bir çok zevat davetlidir.

Yeni Amerikan şilepi dünyanın en süratli yük gemisidir. 17 mil yapmaktadır.

Almanyadan bir ticaret mümessili geldi

Dün sabah Almanyadan şehrimize bir ticaret mümessili gelmiştir. Bu zat Almanyanın memleketimizden alacağı olan ve Merkez Bankasında bloke bulunan iki milyon liraya mukabil buradan mal alacaktır. Mümessil ne bulursa alacağını ve bilhassa yiyecek maddelerini tercih edeceğini söylemiştir.

Delos vapuru

Memleketimize ait olmak üzere içinde bir çok mallar bulunduğu halde bunları limana çıkarmadan Karadenize giden Alman Delos vapuru dün limana gelmiştir. İthalât tüccarları geminin şehrimizdeki acentesini protesto ettiklerinden gemiyi muayene etmişler, fakat içinde hiç bir mal olmadığını görmüşlerdir. Gemi bu malları Bulgaristana çıkarmıştır. Buradan Almanya için tütün alarak Bulgaristana gidecektir.

Karadenizde fırtına

Ege, Marmara ve Karadenizde fırtma başlamıştır. Devlet meteoroloji istasyonu fırtınanın şiddetleneceğini bildirmektedir. Liman reisliği vaziyeti seferde olan vapurlara ve diğer limanlara bildirmiştir.

Lüks otellerde yatan elektrikçi çırağı

Kumkapıda elektrikçilik yapan Karabetin çırağı Yervant, bir gece ustası gittikten sonra dükkânı açarak içeriye girmiş, çekmecedeki 48 lirayı alarak sıvışmıştır.

Yervant dün yakalanmış, birinci sulh ceza mahkemesine verilmiştir. Suçlu sorgusunda:

— 48 lirayı sinema ve tiyatrolarda yedim, geceleri de lüks otellerde yatıyordum.., demiştir. Yervant hakkında tevkif kararı verilmiştir.

Gemlik iskelesine şamandıra kondu

Gemlik iskelesine yanaşacak ve kalkacak vapurlara bir kolaylık olmak üzere Münakale Vekâleti iskelenin 80 metre vakınına bir şamandıra koymuştur. Gemiler iskeleye yanaşır ve kalkarken buraya bağlanacak -

Gençlik dün Gökalp'ı hatırasını andı

Muhtelif hatipler büyük mütefekkir[in] felsefi kanaatlerini izah ettiler

Büyük Türk sosyoloğu Ziya Gökalpın ölümünün 15 inci yıl dönümü münasebetile dün saat 15 te Üniversite konferans salonunda gençlik tarafından büyük bir toplantı yapılmıştır. Bu toplantıya üniversite profesörlerinden başka yüzlerce talebe ve münevver de iştirâk etmiştir.

Toplantıyı açmak üzere ilk defa kürsüye gelen Edebiyat Fakültesi profesörlerinden Mustafa Şekip şu suretle söze başlamıştır:

"— Türk tefekkür tarihinde yeni bir ananenin temelini atmış büyük bir mütefekkirimizin on beşinci ölüm yılını kutlulamak için toplanmış bulunuyoruz. Farabi ile açılan Türk tefekkürü çığırı ümmet camiası içinde ve ümmetin müşterek lisanile inkişaf ederek bütün islâm orta zamanında devam eden bir tefekkür ananesi olmuştu. Her camianın tabii bir ömrü vardır. Hıristiyan ümmetçiliği gibi islâm ümmetçiliği de yerini milliyetçiliğe terketmek zaruretinde idi. Osmanlı [imparato]ratorluğu bu camiayı "N[izamı] Cedit„ ve "Tanzimat" ha[reket]lerine kadar ayakta tu[tmuş] hattâ asırlarca kuvvetli v[e be]ketli yaşatmıştır. Yalnız [...] tür bakımından daha on b[...] ikinci asırlarda, yani Os[manlı] imparatorluğu kurulmazd[an ev]vel velûdiyetini kaybeden "içtihat kapısını„ kapa[yan] durgun bir hayat geçirmi[ştir]

Profesör sözlerini şöyle [bitir]miştir:

"— Ziya Gökalp gibi [te]fekkirlerin ebedî bir mah[...] olduğundan yalnız bizler [...] bizden sonra gelecek büt[ün ne]silleri de gittikçe artan bi[r ...]ka ile meşgul edeceğine [şüphe] yoktur. Bununla berabe[r ...] karşı olan hassasiyetin an[...] nağı daima Türk genç[liği ...] Türk üniversiteleri ola[caktır.] Çünkü o, herkesten ev[vel ...]zimdir. İlim ve felsefenin [...] nı olmasa bile âlim ve filo[zof ...] vatan vardır. Ziya Gök[alp ...] vatanın ve bu milletin ço[cuğu]dur. Yeni Türk tefekkü[rünün] babası ve edebiyat fakült[esinin] manevî bânisi olmak dol[ayısile] ona olan borcumuz pek b[üyük]tür. Fakültemizin bilhass[a fel]sefe şubesinin manevî bâ[nisine] karşı, onun çatısı altında [gös]terilen bu yüksek alâkay[a ve ba]na tevcih edilen riyaset şe[refine] teşekkür ederek tebcil [etmek] isterim.„

Alkışlarla biten Musta[fa Şe]kibin sözlerinden sonra, [...] mütefekkirin ölmez ruhu [kar]şısında bir dakika sükût [edil]miştir.

Sükûtu müteakip söz [...] felsefe şubesinden Kutsi [...] Gökalpın kısaca bir ter[cümei] halini anlatmıştır. Edebiy[at şu]besinden Şükrü de Ziya G[ökalp] la arkadaşlık vapan pro[fesör]lerinin bazı hatıralarını n[akletmiş], bu hatıralarla onun k[arak]terinin yüksekliğine ve n[...] nın dürüstlüğüne dair ör[nekler] vermiştir.

Bundan sonra kürsüye [...] Tıp Fakültesi profesörle[rinden] Kâzım İsmail Ziya Gö[kalpın] Türk milliyetçiliğindeki r[olünü] tebarüz ettiren kıymetli b[ir hi]tabede bulunmuştur. Pr[ofesör] ezcümle şunları söylemişt[ir:]

"— Türk milliyetçiliği [...] kalemler.. le Selânikte t[...] etti. Denebilir ki Ziya k[...] da Türk milliyetçiliği fi[...] alev alabilmesi için bir sa[...] lâyetinde topladığı tes[...] Selânik gibi bir garp şeh[rinin] Avrupa fikirlerine şiddetl[e ...] tünmesinden peyda olaca[k ...] yük kıvılcıma ihtiyaç [...] Türk milliyetçiliği bir R[umeli] şehrinde doğabilmek için [bir A]nadolu çocuğu bekledi.„

Bu iki şehir arasında [...] Gökalpın benliğini nasıl b[...] ğunu izah eden profesör s[özle]rini bitirirken mütefekkir[in ...] çok cevelân ettiği ve bu[...] Türk gençliğinin kaynaşm[asına] en çok sahne olan Beyazıt [mey]danının onun heykeline [...] hassir olduğunu işaret etm[iştir.]

Edebiyat Fakültesi doç[entle]rinden Sabri Esadın, Ziya [Gök]alpın Türk terbiyeciliği[nin] hususiyetini gösteren [...] dinleyiciler tarafından alâ[ka ile] takip edilmiştir.

Sabri Esadı müteakip s[öz a]lan iktısat fakültesi sos[yoloji] doçenti Ziyaettin Fahri, [Gök]alpı sosyoloji bakımından [tetkik] eden çok kıymetli bir kon[ferans] vermiştir. Doçent, Türk iç[timaî] yatının Ziya Gökalp ile [...] sistemli ve metotlu bir il[mî şek]lini aldığını, bunun dahilî [ve ha]ricî âmillerini, kıymetli mütefekkirinin takip etti[ği sosyo]loloji doktrinini tebarüz e[ttir]miş, onun orijinal bir sos[yolog] olup olmadığı hakkında s[öyle]nen ve yazılan fikirlere [temas] etmiştir.

Daha sonra edebiyat şu[besin]den Halit Ziya Gökalpa [...] kaç şiir okumuş, bu suret[le ...]

Perapalas davasına dün de bakıldı

Otel sahibi üstüste üç defa dolandırıldığını iddia ediyor

Perapalas otelinde üç Meksikalı kadınla beraber üç ay oturarak 4500 lira dolandırdığı iddia edilen Yemenli Galip Efganinin sekizinci asliye ceza mahkemesinde bakılan muhakemesine dün de devam edilmiştir.

Dün evvelce hasta olduğu için mahkemeye gelmiyen Perapalas oteli sahibi Misbah dinlenilmiştir Otel sahibi şunları söylemiştir:

"— Dört ay kadar evveldi. Bu adam otele gelerek, Tokatliyandan memnun kalmadığını, bizim otele taşınmak istediğini söyledi ve parası olmadığı için de Tokatliyanın hesabını ödemek üzere 650 lira para istedi.

Cebinden çıkardığı bir zarfta Yemen hükûmetinin damgasını gösterdi. Kendisinin Seyfülislâmla arkadaş olduğunu, Yemen hükûmetinin de kahve ihracatı mümessili bulunduğunu iddia etti.

Ben, pasaportunun arkasında 1000 İngiliz liralık deklârasyonu olduğuna dair polisçe kayıt bulunduğundan hiç şüphe etmiyerek 650 lirayı verdim. Evvelâ 20 gün oturacağını söylemesine rağmen üç ay kaldı, bir gün hesapları çıkarmamızı istedi. Fakat fazla olduğunu söyledi ve bu arada 250 lira daha para aldı.

Neden sonra dolandırıldığımı anlıyarak mahkemeye müracaat ettim. Kendisi ile, borcunu Mısırda ödemek üzere mutabık kaldığımız yalandır. Böyle bir şey yoktur.

Otele getirdiği Meksikalı kadınların babalarının Yemen hükûmetinin Paris mümessili olduğunu söylemişti."

Misbahtan sonra şahit olarak emniyet ikinci şube başkomiseri Eşref dinlenildi. Eşref, davacı ve maznunun müdüriyete geldiklerini, orada birkaç saat münakaşa ettiklerini, kendisi ile beraber arkadaşlarının da aralarını bulmak için uğraştığını söyledikten sonra:

" — Münakaşaları esnasında Galip Efganî paranın Mısırda ödenmesi için uyuştuklarını iddia ediyor, Misbah ise haberi bulunmadığını söylüyordu."

Galip Efganî komiser Eşrefin şahadetini, Misbahı iltizam eder mahiyette bulmuş olacak ki ayağa kalkarak:

"— Ben bu komiseri Reisicumhura bir mektupla şikâyet edeceğim. Misbahı iltizam edip beni yalancı çıkarıyor." dedi.

Bundan sonra Beyoğlu merkez nahiye müdürü Feyzi Gülümser dinlenildi, Feyzi de bir buçuk ay kadar evvel bir gün Galip Efganinin yanında kumral ve güzel bir kadınla beraber geldiğini, Perapalas otelinde ihtikâr yapıldığını iddia ettiğini ve isi kaymakama anlattığını söyledi.

Geçen celsede Misbahın vekili avukat Suad Ziya tarafından mahkemeye verilen ingilizce telgraf ve mektupların tercümeleri okundu. Telgraf Yemende Seyfülislâm Ahmet namına yazılmıştı ve "Aden millî bankasından Osmanlı bankasına, Galip Efgan' namına 850 lira yatırınız" deniliyordu.

Misbaha yazılmış olan mektupta da hesabın yanlışlığından bahsediliyordu.

Neticede muhakeme, müddeiumuminin evrakı tetkiki için başka bir güne bırakıldı.

Okullarda pasif korunma teşkilâtı tamamlandı

Önümüzdeki haftadan itibaren tecrübelere başlanıyor

Hava hücumlarından korunmak maksadile şehrin her tarafında pasif korunma teşkilâtı yapıldığı gibi okullarda da aynı teşkilâtın yapılması alâkadar makamlar tarafından okul idarelerine bildirilmiştir. Okul pasif korunma teşkilâtı mevcut nizamname hükümlerine göre hazırlanmıştır. Her okul idaresi kendi okuluna ait pasif korunma teşkilâtını maarif müdürlüğüne bildirmiştir. Bütün öğretmenler, talebeler ve müs... almışlardır.

Pasif korunma teşkilâtının çalışmalarını kontrol maksadile gelecek haftadan itibaren bütün okullarda tecrübeler yapılacaktır. Tecrübelerin muntazam bir şekilde yapılması kollarda vazife alanların vazifelerini bilhassa lâyıkiyle ifa etmelerine karşı okul direktörleri tarafından tertibat alınmıştır.

İlk tecrübeden sonra teşkilâtta görülen aksaklıklar süratle düzeltilerek kusursuz

İstanbuldan Erzuruma: 2

Erzurum hattı nasıl yapıldı?

Tren Atma boğazından geçerken eski bir vali neler anlattı?

YAZAN: Yekta Ragıp Önen

Sivas — Erzurum hattının işletmeye açılışında bulunanlar

Sivas — Erzurum tren hattının işletmeye açılması münasebetiyle Türk mühendis ve işçisinin geçirdiği imtihanı yazıştım. Bugün bu hattın nasıl ne büyük emeklerle vücuda tirildiğini tesbit edeceğim: Yurdun bu ana hattını tamlamak hususunda sarfedilmiş himmet ve elde edilen muvaffakiyet, milletimizin gösterebileceği kudret ve kabiliyete miyar olabilecek derecede yük olmuştur.

Bu hattın geçtiği yerler çok zalıdır. İnşaata devam edilen inşaat mıntakaları yirmi altı kısma ayrılmış, uzunlukları 16 — 22 kilometreye dar taksim olunmuştur.

Bunlardan yalnız altı tanesinin masrafı bir milyon lirayı memiş, diğerlerinin masrafı, 2 — 3 — 12 milyon lirayı muştur.

Bu çok ârızalı arazide çalışırken iklim ile de mücadele mecburiyeti hasıl olmuştur.

Bu hatta malzeme nakliyatı başlı başına bir hâdise teşkil eylemiştir. Yerli malzeme Avrupadan gelen demirleri saat mıntakalarına çok güçlükle, Fırat üzerinde tulumbalarla ve karada yapılan servis vasıtalariyle taşınmıştır.

Burada kullanılan çimento İstanbuldan alınıp Mersin, Samsun, Trabzon yoliyle sevkolunmuştur. Bütün raylar Mersine çıkarılmış, 1100 kilometre gibi uzun mesafeye tahmil edilmiştir. İnşaatte 120 000 tona yakın çimento harcanmıştır.

İnşaat malzemesini nakil için güzergâh istikametince şose veya ham yol bulunmıyan yerlerde kamyon nakliyatına mahsus yerişli servis yolları vücuda getirilmiş ve bu uğurda mühim masraflar ihtiyar olunmuştur.

Sivas, Malatya ve Erzurum istasyonları gibi büyük tesisat yapılan ve günde 605 metre mikâbı derecesinde iyi suya ihtiyacı bulunan teşkilât istasyonlarında kâfi miktar su elde edebilmek için şehir sularıyle tevhit suretiyle büyük su toplama tesisatı yapılmıştır.

Sivas — Erzurum hattı üzerindeki köprülerin adedi 22 dir. Bunlar için kullanılan demir malzemenin miktarı ise 3320 tondur. Memleketimizde bu kadar çok adette büyük köprüsü olan ve bu kadar fazla demir döşeme kullanılan başka hat mevcut değildir. Tünel adedi ise yüzü mütecaviz.

Sivas — Erzurum hattı ray ve travers hariç olmak üzere 32 milyon Türk lirasına mal olmuştur. Bu hesaba göre hattın beher metresine vasatî 25 lira düşmektedir.

Bununla beraber en ârızalı kısımlarda beher metre 250 liraya kadar da çıkmıştır. Demir malzeme hariç bütün malzeme dahilden temin edilmiş, memleket dışına çıkan para ancak yüzde on beş nisbetini geçmemiştir. Bir günde 35000 kişinin çalıştığı olmuştur.

Yine en faal zamanda hat üzerinde yüzden fazla mühendis ve fen memuru vazife görmüş, mesai çok yerlerde geceli gündüzlü devam etmiştir. Ray ferşiyatı son zamanlarda günde iki kilometreyi bulmuştur.

* * *

Erzuruma giden hususî trende eskiden oralarda valilik yapmış bir zat katar Atma boğazından geçerken pencere kenarına dayanmış, derin derin düşünüyordu. Bir ara başını geri çevirince beni gördü:

— Sen henüz gençsin. Bu boğazdan tren geçmesinin ne kadar büyük bir hâdise olduğunu benim kadar takdir edemezsin. Şu gördüğün kayalıklar arasından, at üstünde soğuğa, fırtınaya, kara, sarp yerlerden yuvarlanma tehlikesine karşı verilen vazifeyi zamanında ifa edebilmek için, günlerce kalb halecanı geçirmiş bir insanım. Hattâ bir seferinde bir kaya kenarındaki keçiyolundan kafile halinde gidiyorduk. Kar dizi boyluyordu. Atın üzerinde ilerlerken arkadan bir çığlık ve feryat işitildi. Müvazenemi bozmamak için dönüp bakamalım bile... İlerde müsait bir sahaya vasıl olunca jandarmalardan birinin atiyle birlikte uçuruma yuvarlandığını öğrendim. Bu yollarda Türk, ne kadar kurban vermiştir bilinemez. Hele umumî harpte İstanbuldan yola çıkan bir taburun Erzurum cephesine yarıdan çok noksan bir mevcutla varabildiğini, bunların da açlıktan ve yorgunluktan bitap bir halde olduklarını yaşı elliyi bulmuş olanlar pekâlâ bilirler.

Pencereden bakarken daldım, gittim: Senelerce ölüm tehlikeleri geçirdiğim şu boğazdan bu kadar emniyet içinde ve bütün konforu haiz medenî bir nakil vasıtasiyle geçişini dünyanın en büyük bir mazhariyeti olarak telâkki ediyorum. Ve bir Türk vatandaşı olarak da iftihar duyuyor, göğsümün kabardığını hissediyorum. Ne mutlu bana ve ne mutlu memleket evlâtlarına!..

Denizcilerin vazife ve mesuliyetlerine dair talimatname

Üç sene evvel İzmir körfezinde batan İnebolu vapuru faciasının muhakemesinde birinci ve ikinci kaptanların ve diğer gemi adamlarının mesuliyetleri tayin edilememişti. Bunun üzerine denizcilerin vazife ve mesuliyetleri için bir talimatname hazırlanıyordu. Avrupa memleketlerindeki bu kabil talimatnamelerden alınan fikirlerle hazırlanan talimatnamevi tamamlamıştır. Bugünlerde Münakale Vekâletine gönderilecektir. Talimatname ile herhangi bir hâdisede denizcilerin vazife ve mesuliyetleri ayrılacaktır.

Yayalar köyündeki cinayet neticelendi

Geçen sene Pendik civarındaki Yayalar köyünde bir aile faciası olmuş, İbrahim adında bir rençper karısı Fahriyeye zorla tecavüzde bulunan kardeşi Zekeriyayı tabanca ile vurarak öldürmüştü.

Birinci ağır ceza mahkemesinde dün duruşması bitirilen İbrahim evvelâ 22 sene hapse mahkûm edilmiş, ancak kardeşinin karısına tecavüzünü tahfif edici sebep sayıldığından ceza 7 seneye indirilmiştir.

DAILY EXPRESS, Friday, October 20, 1939

for subaltern and sergeant
ROLLS RAZOR
THE ONE BLADE SAFETY
21/- 27/6

BLACK-OUT
ZERO HOUR
TO-NIGHT
until 7.34 a.m.

Daily Expres
WORLD'S LARGEST DAILY SALE

No 12,298 Friday, October 20, 1939

Yasha dost Turkiye!
Bravo, well done, Turkey!

PACT SIGNED BY FLOODLIGHT

Dünkü posta ile gelen Daily Express'in başlığı

Türk - İngiliz - Fransız anlaşmasının akisleri

"Tays,, in anlaşmaya dair neşrettiği mühim makale

"Türkiye boğazların milletlerce tanınmış müstakil bekçisidir,,

Dünkü posta ile gelen Tayms gazetesinin İngiltere ve Fransa ile aktettiğimiz muahedeye dair yazdığı yayını dikkat başmakaleden:

"Dün gece Başvekilin Avam Kamarasında ilân ettiği üç taraflı mütekabil yardım muahedesi bir yandan Türkiye, diğer taraftan İngiltere ve Fransa tarafından imzalandı. Bu muahede üç memleketi Balkanlarda ve Akdenizde yakın diplomatik teşriki mesaiye, ve icap ederse askerî iş birliğine bağlamaktadır. Türkiyeye bir Avrupa devleti tarafından vaki olan herhangi tecavüz hareketi karşısında İngiltere ve Fransa bütün kara, deniz ve hava vesaitile yardıma koşacaktır. Bir Avrupa devleti tarafından vaki olacak bir hücum, Akdenizde Türkiyenin de girdiği bir harbe sebep olursa, aynı yardım yapılacaktır.

Bu taahhütler, Akdenizde bilmukabele Türkiye tarafından da verilmektedir. Ayrıca İngiltere Fransa, geçen nisan ayında verilen teminat mucibince, Romanya ve Yunanistana silâhlı yardımda bulunmak mecburiyetine girerse, Türkiye de İngiltere ve Fransadan yana çarpışacaktır. Sovyet Rusyaya gelince Türkiye bu muahedenin şartları dolayısile Sovyet Rusyayla herhangi bir muhasamaya girmeğe mecbur edilemiyecektir. Türkiye, Rusya ile anlaşmasına sadık kalmıştır. Nitekim, Saraçoğlu Moskova müzakereleri esnasında Londra ve Paris hükûmetleri ile aktolunmuş bulunan muvakkat anlaşmalara sadakatinden zerrece ayrılmamıştır.

Türkiye, coğrafî mevki ve Montrö mukavelenamesi icabınca, tarihlî deniz yolu olan, Karadeniz ve Çanakkale boğazlarının bütün milletlerce tanınmış müstakil bir kontrolörü olmak vaziyetini muhafaza etmektedir. Ve daha artan otoritesi ile, Balkanlarda tavassut ve istikrar temin etmekteki rolüne devam edecektir.

Balkan milletlerinin istiklâline müzaheret için, en ziyade alâkadar bütün devletler tarafından işler bir yol ortaya koymak hususunda Türk usullerinin isabeti kendini göstermiştir. Avrupanın o parçasında Sovyet Rusyanın gayeleri aşağı yukarı mühemdir. Fakat bu gayelerin Balkanları stratejik bir üs olarak istismar etmeği de istihdaf ettiğine inanmağa sebep yoktur. Ümit edildiği gibi, eğer Rusların gayesi, Balkanlarda statükovu muhafaza etmek ve cenubu şarkî Avrupası devletleri arasında anlaşmayı kolaylaştırmak ise, bu gayeler Türklerle imzalamış olduğumuz muahedevle aslâ çarpışmamak lâzım gelir. Bundan başka Türkiye, Sovvet Rusyanın ittihaz edebileceği herhangi bir siyasete karşı hüküm ve hareket hakkını muhafaza etmektedir.

Bu muahede, Akdenizde sulhu muhafaza hususunda katî bir âmil olacağı gibi, cenubu şarkî Avrupasındaki devletlerin kendi menafiini gözetmek ve komşularının menafiile telif etmeğe de yaravacaktır.

Ayrıca, Başvekilimizin ısrarla işaret ettiği gibi, bu muahede müşkül bir vaziyeti karşılamak için muvakkak bir anlaşma olmayıp, üç memleketin uzun bir teşriki mesaiye olan azmini gösterir; ve hemen tatbik sahasına geçmiştir. Zira imzasından itibaren merî bir muahededir.

Bir zamandanberi Ankara ve Londrada İngiliz — Türk müzakereleri yapılmaktaydı. Ve büyük anlaşmayı müteakip iki tarafın yekdiğerine yapacağı yardım usullerinin teknik tarafını görüşen askerî heyetler de çalışmaktaydılar.,,

Mister Çemberlayn, parlâmentoda bu yeni muahededen bahsederken, Lehistana verilen İngiliz teminatı gibi, bunun da tamamen tedafüî bir mahiyette olduğu noktasında ısrar etti ve ve ancak diğerlerinin hareketi mecbur kıldığı takdirde tatbik sahasına geçeceğini söyledi.

İngiliz — Türk anlaşması hiç şüphe yok ki, daha başlangıçta büyük bir diplomtik ehemmiyeti haizdi. Fakat askerî avakibi, ancak hariçten bir meydan okuyuşa cevap teşkil ettiği zaman hissedilebilir.

Aynı zamanda iki hükûmet, Balkanlarda daha büyük bir emniyet tesisi için mümkün olduğu kadar teşriki mesaiye karar vermişlerdir. Keza, biribirine itimadı olan iki hükûmetten beklendiği gibi, İngiltere ve Türkiye "Sulhü takviye maksadile diğer memleketle anlaşma yapabilmeğe de,, yekdiğerlerini mezun kılmışlardır.

İngilterenin Lehistana verdiği sözün bağlayıcı mahiyetini, Alman liderlerinin kavrayamamaları yüzünden, İngiliz — Leh muahedesi, garbî Avrupada istenilen sulhü muhafaza edememedi. Fakat İngiltere ve Fransanın Lehistana verdikleri vaadi zamanında ifa ve icra eylemeleri, Türkiyenin şimdi İngiliz müttefiki ile giriştikleri taahhüde daha çabuk kuvvet ve tesir ilâve eder.

İngiltere ile daima sadıkane teşriki mesaide bulunan Fransanın, üç taraflı anlaşmaya varmadan önce Ankarada halledilecek bazı müşkülleri oldu. Fakat Hatayın Türkiyeye terki ile neticelenen müzakereleri bitirir bitirmez, ihzarî bir anlaşmaya vardı ki, İngiltereninki ile aynı hatlar üzerinde dir.,,

Tayms gazetesi, bundan sonra Saraçoğlunun Moskova seyahatini mevzuu bahsederek orada cereyan etmiş olan temasları anlatıyor, bu arada Alman Hariciye Nazırının Moskovaya vaki olan ikinci ziyaretini de kaydederek makalesini şöyle bitiriyor:

"Fon Ribbentropun son gayreti, bugün İtalyan siyasî mahafilinde bile (İttifak devletleri için bir diplomatik zafer) olarak telâkki edilmektedir.,,

İşsiz kalan 270 liman amelesi

Sanat sahibi olanlar fabrika ve atelyelere yerleştiriliyor

Dün aralarında toplantı yapan ameleler

Limana vapur gelmemesi yüzünden işsiz kalan 270 liman amelesi dün liman işletmeleri umum müdürlüğü binası önünde toplanmışlar, içlerinden mümessiller seçerek yardım talebinde bulunmak üzere müdüre göndermişlerdir. Umum müdür bunun üzerine iş bürosu müfettişlerinin iştirakile idarede bir toplantı yaptırmıştır. Şimdilik amelelerden sanat sahibi olanların fabrika ve atelyelere yerleştirilmesi, geri kalanların da limana gelen tek tük vapurlarda çalıştırılması kararlaşmıştır.

Diğer taraftan da vaziyet bir rapor halinde Ankaraya bildirilecek, amelelere yardım imkânları talep edilecektir. Bilhassa ameleler içinde iş başında malûl olarak arkadaşlarının yardımiyle geçinenlerin aileleri çok müşkül vaziyettedir.

Görüp düşündükçe

Gökalp hakkındaki konferanslar basılmalı

Üniversite, "Ziya Gökalp,, ın 15 inci yâs dönümü münasebetiyle dün bir ihtifal yaptı.

Türk milleti, onu yetiştirdiği için övünmüştü. Türk milleti, onu kaybetmekle acıların en büyüklerinden birini tattı.

Hiç bir büyük yaşadığı çağın içinde bütün sınırlarıyla kavranmamıştır. "Ziya Gökalp,, da bu kaidenin dışında kalmadı.

Devlet makinesi üstünde, "Merkez iumumi,, azası sıfatiyle tesir yaptığı, kendi fikirlerini devlete mal ettirdiğini görenler, ikbalini tam saymışlardı.

Halbuki Ziya, her vakit ikbalin üstünde kalmış bir fedâgatçı idi. Madde halinde bir ikbalin onun hayat terazisinde hiçbir değeri yoktu.

İçtimaiyat ile uğraşanlar, bu büyük adamın bu ilimde yaptıklarını bilirler. Hattâ Baltacıoğlu, ikinci defadır ki:

"Gökalp Ziya, sosyolojinin vazıı sayılan "Durkhaym" dan sonra, dünyanın en büyük içtimaiyatçısıdır."

Diyordu. Bunda haklıdır. Cesurca söyleyişinden de ayrıca hoşlandım.

Üniversitenin dağıttığı program, güzel hazırlanmış. Değerli adamlar Ziyanın ilmî teşrihini yapacaklar. Elbette epey zamandanberi bu işe hazırlandıkları için, bu etüdler, kıymetli şeylerdir. Gönül ister, ki bu konferanslar, hitabeler, tetkik ve tahliller bastırılacak yalnız dinleyicilere mahsus bir manevî lûtuf olmaktan çıkarılsın. Bu türlü kaplayıcı tetkiklerden hemen hemen hiç birimiz müstağni sayılamayız.

"Türk felsefe tarihinde Ziya Gökalp", "Türk milliyetçiliğinde Ziya Gökalp", "Türk içtimaiyatında Ziya Gökalp", "Türk terbiyeciliğinde Ziya Gökalp" etüdleri başlı başına muazzam konulardır.

Darülfünunu ilim saltanatının merkezi haline koyan, onu Avrupaî anlayışiyle tensik ettiren Ziyayı en iyi anlıyacak yer, elbette, ki orası olacaktı. Ben, rahmetlinin eski bir talebesi sıfatiyle üniversitenin bu emeğini minnet ve alkışla karşılayorum. Gerçi borç ödemek bir harika değildir. Fakat manevî borçların kökten inkâr edildiği bir çağda yaşamak bana bu alkışı haklı ve yerinde gösteriyor.

HAKKI SÜHA GEZGİN

Bir mübaşir tevkif edildi

9 uncu asliye hukuk mahkemesi mübaşiri Rüştü Suiçmez, dün birinci sulh ceza hâkiminin kararı ile tevkif edilmiştir.

Mübaşirin suçu 5 bin liralık bir borç senedini imha etmek ve kaydiye paralarını zimmetine geçirmektir. Rüştü Suiçmez, sulh hâkiminin huzurunda verdiği ifadesinde inkâr etmiş, borç senedini de dosyaya koyduğunu söylemiştir.

Kısa Haberler

* Liman reisliği fen heyeti bir kazaya meydan vermemek için havuzlanma müddetleri gelmediği halde havuza girmeden sefere çıkan gemiler hakkında sıkı takibata başlamıştır.

* Dün gümrüklerde gümrük komisyoncusu ve maiyet memuru olmak istiyenlerin imtihanları yapılmıştır. Komisyonculuk için 16, maiyet memurluğu için de 24 kişi imtihana girmiştir. Evraklar Vekâlete gönderilmiştir.

* İnşaatı tamamlanan Şişli telefon santralı 29 teşrinievvel cuma günü merasimle işlemeğe açılacaktır.

Basın Kurumu Kongresi

İstanbul Basın Kurumu Reisliğinden: Basın Kurumu senelik kongresinin ikinci toplantısı bugün saat 14 te Kurumun Beyoğlu İstiklâl caddesindeki merkezinde yapılacaktır. Muhterem âzamızın gelmelerini rica ederiz.

— 41 —

Bana, ayakta, bir kapıya dayalı olarak, tabiî bir kelebek iğneliyormuş gibi, hiç gürültü çıkarmadan malik oldu" dediği zaman başlamıştı.

Ve bir kadının kendisini başka bir erkeğe nasıl vermiş olduğunu hikâye etmesinin husule getirdiği şiddetli reaksiyon ile Tito bütün varlığının kaynadığını hissetmişti. .Biz erkekler o kadar kıskanç mahlûklarızdır ki, hiç sevmediğimiz kadınları bile kıskanırız.

Tito, meşhur dansöz Modu alelâde, normal bir hayat yaşayan küçük bir memura bir muhasebe veya hali vakti yerinde bir sanatkâra zevce olmağa lâyık basit bir Madlen olduğu zamandan tanıyordu.

Bu çok temiz bir kızcağızdı. Yaşadığı muntazam, daha doğrusu çok sıkı hayat henüz kendisini çileden çıkarmamıştı.. Eldivenlerini balkonda benzinle yıkar, sokakta şarkı söyliyerek geçinen seyyar çalgıcılara para atarak son şarkıyı tekrarlamalarını temin eder, evinden dışarıya çıkarılmaz, bütün hayatı dört duvar arasında geçerdi.

Oturdukları basit evin mutfak ve birinci katlarından yemek kokuları yükselir, kızarmış etlerin kokuları beyaz şarabın tatlı rayihasın karışır, vanilyalı krema kokuları hepsini bastırırdı.

Madlen bu hayat içinde dalında yeşermiş bir tomurcuk kadar bâkir ve temizdi.

Kapalı bir pancur arkasında bir elinde fincanını, diğerinde süte batırdığı ekmeğini tutarak ayakta kahvaltı eder, boş zamanlarında meyva yer, yediği yemişlerin, kirazların çekirdeklerini karşıdaki evin camlarına doğru atar, fakat çekirdeklerden biri cama isabet edince korkarak kaçar, dakikalarca pencere önüne yaklaşamazdı.

Bugün ise Mod eski Madlen olmadığı gibi, dalında yeşermiş tomurcuk olmaktan da çok uzaktı. Tito onu şimdi, bir yaka iliğinden bir kucağa atılmış, oradan da mobilyalı odalarda sabahlamış ve üzerinde birçok erkek izi taşıyan açık bir çiçek olarak görüyordu.

Mazinin doğurduğu yıkıcı kıskançlığı uyandırmak, ilk olamamak, inhisara alamamak, ona malik olan erkeklere karşı nefret duymak, hattâ kendisini vermiş olan o kadından iğrenmek, hakikatleri dondurmuş, cisimleştirmiş olan zamana ve değişmesine imkân olmıyan hakikatlere ve bilhassa dönülmesi imkânı bulunmıyan zamana karşı şiddetli bir nefret duymak, yeniden ezilmek için onun hatıralarını, diğer maceralarını da anlattırmakta mana yoktu.

Maziye avdet edememek! Zaman mefhumunu geriletememek! İşte olgunlanmış veya eski taravetini kaybetmiş veya bozulmuş bir kadını sevmeğe başladığımız zaman maziye avdet ettirecek, onların gençlik ve temizliklerini temin edecek bir mucizeyi arayıp bulamamaktan doğan ebedî ve öldürücü ıstırap!...

O zaman ne yapılıyor? Eller ümitsiz bir halde, sürat katarının son vagonuna asılmış gibi zamana bağlanıyor. Yolun sonunu, ikmal etmek istiyor, bütün bu yolu sadakatle katetmeğe yemin ediyor ve maziye dönemeyince, hiç değilse istikbali temin etmek istiyoruz.

Fakat biliyoruz ki, istikbaldeki on sene, hattâ bütün bir hayat onun gençliğinde başkalarına vermiş olduğu iki, üç ay kadar kıymetli değildir.

Mazisine ait resimler onun evvelce bugünkünden daha az güzel, daha az ince, daha az cana yakın olduğunu gösteriyor.. Fakat bizim istediğimiz, bu eski resimlerdeki kadın, daha az güzel, daha az ince, hattâ eski resminde görüldüğünden daha az fetan olan kadındır.

En meşhur aktrisin dostu, âşık dostu muhakkak ki küçük sandığı, dikiş makinesi, fakat el değmemiş vücudu, bozulmamış hisleri ile sahneden sahneye göç eden küçük figüranı, sevgilisinin her hususta bâkir olduğu mazideki varlığını arar, tercih eder.

Tito da bir ilkbahar günü otelin penceresinden, asfalt üzerinde ipekli bir kumaş yırtar gibi hafif sesler çıkararak meydandan yollara sapan otomobilleri seyrederken Modun kendisine anlatmış olduğu ilk macerasını dinlediği zaman genç dansöze âşık olmuştu.

Bir müddet sonra Tito onu dağınık sandıkları arasında bırakarak, güzel Ermeninin, Kalantanın villasına koştuğu zaman kimbilir belki de onu sevmekte olduğunu hissetmiş ve bu hissini dağıtmak için Rivoli caddesinde inerek smokininin yakasını bir Gardenia ile süslemeği ihmal etmemişti.

(Daha var)

RADYO

TÜRKİYE RAYODİFÜZYON POSTALARI

Türkiye Radyosu

Ankara Radyosu

Her gün yalnız kısa dalga 31,7 m. 9465 Kc/s postamızla neşredilmekte olan Yabancı Dillerde Haberler saatleri aşağıda gösterilmiştir;

İranca	Saat 13,30 ve 18,45 de
Arapça	„ 13,15 ve 19,45 de
Fransızça	„ 13,45 ve 20,15 de

Perşembe 26 - 10 - 939

12.30: Program ve memleket saat ayarı. 12.35: Ajans ve Meteoroloji haberleri. 12.50: Türk müziği: Çalanlar: Kemal Niyazi Seyhun, Cevdet Çağla, Hasan Gür. 1 — Okuyan: Sadi Hoşses. 1 — Kürdilihicazkâr peşrevi. 2 — Udî Ahmet — Kürdilihicazkâr şarkı: (Dilerse şadigâm olsun). 3 — Yesari Asım — Kürdilihicazkâr şarkı: (Sen gitgide bir âfeti devran olacaksın). 4 — Hasan Gür: Kanun taksimi. 5 — Arif Bey — Kürdilihicazkâr şarkı: (Deşme dağ sinei suzanımı). 6 — Talk türküsü:: (Bağa girdim kamışa). 2 — Okuyan: Semahat Özdenses. 1 — Bimen Şen: Bestenigâr şarkı: (Derdimi ummana döktüm). 2 — Şevki Bey: Hicaz şarkı: (Af eyle suçum). 3 — Refik Fersan: Hicaz şarkı: (Ey benim gonca gülüm). 4 — ..... : Hicaz türkü: (İndim yârin bahçesine). 13.30/14.00: Müzik (Karışık program — Pl.) 18.00: Program. 18.05: Memleket saat ayarı, Ajans ve Meteoroloji haberleri. 18.25: Müzik (Radyo caz orkestrası.) 19.00: Konuşma (Ziraat saati)). 19.15: Türk müziği: (Fasıl heyeti). 20.15: Konuşma (Doktorun saati). 20.30: Türk Müziği :Çalanlar: Kemal Niyazi Seyhun, Cevdet Çağla, Hasan Gür, Şerif İçli. Okuyan: Necmi Riza Ahıskan. 1 — Tanburi Cemil — Muhayyer peşrevi. 2 — Arif Bey — Muhayyer şarkı: (Humarı yok). 3 — Lemi — Uşşak şarkı: (Ümidim öldü artık). 4 — Kemal Niyazi Seyhun — Kemençe taksimi. 5 — Suphi Ziya — Hüseyni şarkı: (Feryat ediyor bir gün için). 6 — Şevki Bey — Hüseyni şarkı: (Hicran oku) 7 — Rahmi Bey — Hüseyni şarkı: (Kimin mecburu hüsnü anısın). 8 — Hüseyni saz semaisi. Okuyan: Mefharet Sağnak. 1 — Bedriye Hoşgör — Uşşak şarkı: (Gel âşık gücenme). 2 — Tanburî Cemil — Şehnaz şarkı: (Feryat ki feryadıma imdat edecek yok). 3 — Halk türküsü: (İnce çayır biçilir mi). 21.15 Müzik (Küçük orkestra — Şef: Necip Aşkın). 1 — Weninger: Volga kıyılarının şarkısı. 2 — Micheli: Çocuk oyunları. 3 — Jacob Christ: Altın yıldızlar. 4 — İtalo Azzoni: Melodi. 5 — Max Bruch: Kol nidray. 6 — J. Strauss: Viyana kanı. 7 — Renato Brogi: Küçük Melodi. 22.00: Memleket saat ayarı, Ajans haberleri, ziraat, esham — tahvilât, yukardaki programın devamı). 22.35: Müzik (Cazband — Pl.) 23.25/23.30: Yarınki program ve kapanış

Yazan: *Kadircan Kaflı*

— 5 —

Ras Yatsu, İtalyan yüzbaşısiyle artık eskisi gibi candan konuşuyordu, fakat kardeşine hiç güvenmediği anlaşılıyordu.

— 4 —

YARASALAR DÜŞÜYOR ?...

Güneş batmıştı: Meydanın ortasında ve çevresinde büyük ateşler yakılmıştı; çatırdayarak yanan odunların kızıl alevleri, masallardaki ejder ağızlarından çıkan ateşler gibi, karanlıkları yırtıyor, aydınlatıyordu.

Her ateşin etrafında Habeş savaşçıları dansediyorlar, şimdi elele tutunarak tepinirken biraz sonra biribirlerinden ayrılıyorlar, kocaman kılıç veya mızraklarını süslü kalkanlarına vurarak korkunç gürültüler çıkarıyorlardı.

Yüksek bir yerden buraya bakılsa, dağ gibi devlerin biribirleriyle boğaz boğaza dövüştükleri düşüp kalktıkları sanılırdı..

Bütün bu korkunç gürültülerin sayısız karaltıların ve çatırdıyan alevlerin üstünde korkunç bir uğultu yükseliyordu; bu ses, Habeşlerin savaş türküleriydi.

Bazı çatlak, bazı gür, bazı da ince olan yüzlerce ses biribirine karışınca dünyanın en garip uğultusu doğuyordu.

İtalyanlarla Habeşlerin ileri gelenleri yerlere çömelmişlerdi. Onların da çevrelerinde, danseden, savaş taklitleri yapan bir sürü Habeşli vardı.

Matanyo ile Saliyanti ve askerlerin çoğu Habeşlere alışkındılar; onlarla sık görüşmüşler, konuşmuşlardı; fakat böyle bir ziyafette hiç bulunmamışlardı.

Bunun için, katran rengindeki bu Afrika gecesinde, kulakları parçalayan, gözleri kamaştıran bu sesler ve kalabalık, onlara ürkeklik veriyordu.

Sanki bu yüzlerce coşkun Habeşli; tıka basa yiyip içmişler, azmışlar, sarhoş olmuşlardı ve çok geçmeden ansızın beyazların üzerlerine saldırarak onları bir anda paralıyacaklardı.

Mayasız hamurdan yapılmış olan pideler tabak yerine kullanılıyordu. Bunların üzerine tereyağında kızartılmış, kuşbaşı doğranmış taze ve güzel etler konulacaktı; uzaktan bile insanın iştahını kabartan güzel kokusu dağlara kadar vurmuş olmalı ki Habeşlerin gürültüleri bir an için dindikçe veya hafifledikçe, çakal, kurt ve sırtlan sesleri duyuluyordu.

Meydanın üstünde uçan koca-man yarasalar bile sık sık alçalıyorlardı.

Yemekleri getiren uşaklar misafirlerin önlerine koymadan önce rastgele bir lokmasını kendi ağızlarına atıyorlardı.

Kızarmış etlerin üstüne bolca biber ve baharat ekilmişti. Bu yüzden dili ve damağı tatlı tatlı yakıyor, insanı daha çok ve çabuk yemek için sanki zorluyordu.

Zaten askerler çok yorgun ve aç idiler.

Buna rağmen bir taraftan iştah ile yemek yerken, bir pusuya düşmek korkusunu duymaktan da kendilerini alamıyorlardı.

Hele ara sıra yakın ve yalçın dağlara çarpan bu korkunç gürültünün ortasında son sistem bir mavzer patlayınca, istemeksizin yerlerinde sarsılanlar oluyordu.

Kurşunlar gecenin karanlığında mechul yerlere doğru giderken bir ölüm ıslığı çalıyorlardı.

Bu sırada Habeşlerin kemikli, parlak ve çikolata rengindeki yüzleri kurşunun atıldığı yere çevriliyordu; parlak ve şimşek bakışlı gözleriyle onun, yerle gökün ortasını dolduran bu katran denizinin neresine gömüleceğini sanki görmek istiyorlardı.

Getasu, yüzbaşı Matanyonun solunda oturuyordu. Kurşunların atılması sıklaşınca yüzbaşıya döndü:

— Benim filintama iyi baktın mı?

Diye sordu.

Yüzbaşı hiç ona bakmaz olur muydu?

Görür görmez tanımıştı.

O, en tanınmış İngiliz fabrikalarından birinin, İngiliz süvarileri için yaptışı kısa namlulu, hafif ve çok hızlı ateş eden bir mavzerdi:

— Baktım... Çok güzel...

Cevabını verdi.

Getasu devam etti:

— Yepyenidir.

— Gördüm.

— Sesi kendisinden daha güzel ve yamandır.

— . . . .

— Onunla attığım hiç bir kurşun boşa gitmez...

— . . . .

Yüzbaşı bu mavzer bahsini pek uzatmak istemiyordu; çünkü ona göre çok lâfa değmezdi; bunların çeşidini görmüş, kullanmış bulunuyordu. Eritredeki İtalyan ordusunda bunlardan yüzlercesi vardı.

Fakat Getasu, Allahtan sonra mavzerine tapan bir adamdı.

Zaten her Habeşli böyle değil miydi?

Yüzbaşı bu sırada ona bir şey soran ve sağında duran Ras Yatsuya dönmek üzere idi.

Getasu ağır elini onun omuzuna koydu:

— Söylediklerime inanmıyor musun, Avrupalı dostum!... Bunu sana göstermek isterdim!...

Diye yarı kızgın söylendi.

Aynı zamanda kucağında duran filintayı kaptı.

Makanizmayı işletti; tok bir ses çıkardı. Bu bile, silâhın çok ustalıklı yapıldığını anlamak için yetiyordu.

Şimdi herkes o tarafa bakıyordu.

Bu hal genç Habeşlinin gurunu okşamış, ona karşısındakileri hayran etmek için elden geleni yapmak kararını vermişti.

Fakat sesinde hiç alay yoktu.

Hattâ yüzbaşının kendisine beyaz bir kız bulmasına yardım olur diye kendi meziyetini göstermek ihtiyacını duyuyordu.

Deminkinden daha gurursuz sesle son defa şunları söyledi:

— Böyle silâh sizde hiç yoktur. Eşini bana bulabilirseniz, bunu onun sahibine veririm. Adisababadaki İngiliz elçisi imparatoriçe Zaoditu'ya arz etti; o da imparatorluk naibi Tafariye verdi; Ras Tafari bu nişancılar arasında bir müsabaka açtı; ben birinci geldim. Bana dönerek: "Bu, senin şancılığının, yiğitliğinin, bilğının mükâfatı olsun; senin bir yavuz askere bundan daha armağan olamaz" dedi.

Bu hikâye, o zamana kadarı yarıya masallaşarak Habeş taraflarına hattâ Habeş ülkesi diğer yerlerine yayılmıştı.

Şimdi etrafta danseden Habeşliler artık durmuşlar, susmuş ve sofranın etrafında bir halinde toplanmışlardı.

Getasuyu hayran hayran seyrediyorlardı.

Ras Yatsu unutulmuş gibi.

Getasu durmadan anlatıyordu.

Zaten meşhur sözdür:

"Habeşli, oturunca kalkmıyuyunca uyanmaz, yürüyünce durmaz, durunca da yürümez. Yemek bulunca tıka basa, dayak bulunca hiç kaçmadan karşı koyar. Hele bedava yemeğe bayılır. Ağzını açtığı zaman da kapamağı hiç düşünmeden söyler..."

Artık Avrupalılar gibi olmadığını söyleyen genç Habeşlinin çok Habeşli olan tarafı da şüphesiz hiç susmak bilmedi.

Ras Yatsu sabırsızlanıyordu.

Yüzbaşı ile diğer misafir baştanbaşa sırlarla dolu olan disababaya dair hikâyeleri ağzından haz duyuyorlardı.

Ondan bir yıl önceye kadar Yassu imparatordu; gençlik takım taşkınlıklar yapıyordu. Bin sekiz yüz doksan altıda Habeşlileri korkunç bir bozgunun ratan, yirmi bin askeri kılıçtan geçirten veya esir eden imparator büyük Menelik bin dokuz yüz on üçte ölünce Lidj onun yerine geçmişti; fakat devleti iyi idare edemiyordu.

(Daha var)

Bu akşam İPEK ve SARAY sinemalarında birden

ALLAHIN CENNETİ

Senenin ilk TÜRK Filmi

Biletler sabahtan satılmaktadır. Tel: SARAY — 41656 — İPEK: 44289

TUNA KIZI

59

Ve sonra ilk geceki gibi büyük bir ateşle üzerindeki elbiseleri çıkarttı, attı...

* * *

Müteakıp hafta Florikanın yerini Demetr Tavereskonun büyük kızı doldurdu.

Bu geniş kalçalı, sert yüzlü, fakat masum gözlü bir köylü kızı idi. İlk geldiği gün Lö Mestriyenin teşekkürüne rumence cevap vermişti. Genç adamın yanında hiç gecikmeyor, sepeti koyduktan sonra yemeği yemesi için Lö Mestriye'yi yalnız bırakıyordu.

Bu kız da geceyi kulübede geçiriyor, fakat yukarıda Lö Mestriyenin yanında değil; aşağıdaki küçük odada yatıyordu.

Gamlı, hattâ tuzağa düştüğü ilk günlerden daha elemli günler geçirmeğe başlamıştı.. Küçük dansözün hayatında tutmuş olduğu mevkii ölçüyordu. Genç kadının mevcudiyeti, onun nüvazişleri artık kendisi için lüzumlu, hattâ şart olmuştu.

Yedinci gece, Florika kucağı çiçeklerle dolu olduğu halde geldi. Lö Mestriye artık yemek düşünmüyordu. Genç kadının yüzünü, ellerini, hattâ tozlu ayaklarını buselere garketti.

Genç kız gülüyordu.. Sanki saadetleri bu mahbes'de birlikte yaşamak imiş gibi memnun, mağrur gülüyordu. Genç adam sükûnet bulduktan sonra:

— Jan, dedi, sana Domnika'dan haber getirdim.

— Onu gördün mü? Onun yanına mı gitmiştin?

— Senin başına gelenleri ona anlatmak vazifesiyle mükellef idim.. Senin kendisini aramakta olduğunu öğrenince hayret etti.

Genç kadın neşeli bir istical ile konuşuyordu, yaptığı seyahatten bizzat öğrenmiş olduklarından fevkalâde memnun kaldığı açıkça görülüyordu..

— Maamafih Domnika senin yeğeninin eline düşmüş olduğuna çok müteessir oldu.. diye sözüne devam etti.. Seni serbest bırakması için Demetre bir mektup yazdı.. Ayrıca babasına bir mektubu var..

— Sen bu mektupları okudun mu?..

— Tabiî.. Onun gizleyecek bir şeyi yok ki, vaziyetinden de müteessir değil.. Senin gibi de hapsedilmemiş, hattâ Konstantin artık ona nezaret bile etmiyor.. Onların biribirlerine hakikî zevç ve zevceler gibi itimatları var..

Karanlık bir hissi kablelvuku Lö Mestriyenin fikrini kurcaladı:

— Haydi canım, söyle; biribirlerinin olmuşlar mı?

Şeytanî bir tebessüm genç kızın yanaklarını süsledi:

— Bizim gibi mi? Bunu bilemem.. Fakat muhakkak ki biribirlerini seviyorlar, bundan eminim...

— Güzel bir kız bu Domnika, diye sözüne devam etti.. Hem de cessur, mükemmel ev işi, yemek yapıyor, sonra şarkı söylüyor, düşün, rumence şarkı söylüyor..

Lö Mestriye bozulmuştu, fakat belli etmemek için sahte bir istihza ile:

— Desene, bu iş bir izdivaçla bitecek.. dedi.

— Bu, senin için daha iyi olur...

Genç kız bu son sözlerini kuvvetle söylemişti, Lö Mestriye aynı şiddetle cevap vermekte geri kalmadı:

— Demtr için de değil mi? dedi.

Florika cevap vermedi, müteessirdi. Kimbilir belki de yalnız.ca Demetrin ailesi için değil, fakat bizzat Domnika için de saadetin bu izdivaçta olduğunu düşünüyordu.

Genç kadın Lö Mestriyenin yanına sokuldu, samanlar üzerine uzandı, gülerek âşığına bakıp:

— Biz, biraz da kendimizi düşünsek, Jan?

Üzerindeki küçük gömleği de atmış, çıplak kalmıştı.. Gölgeli kalcalarından, göğsünden yükselen bir kadın kokusu çiçek kokularını bastırıyor...

Lö Mestriye genç kadının kolları arasında bütün düşüncelerini unuttu.

Ertesi gün Florika, Demetr Taveresko ile birlikte geldi.

İhtiyar adam bir mektup uzatarak:

— Bunu okuyunuz Mösyö Lö Mestriye, dedi.. Bu hakikaten Domnikadan geliyor.

Genç adam bu uzun mektubu okurken birçok kereler ağlıyacağını hissetti.. Domnikanın hassas kalbini bu satırların arasında bütün mevcudiyeti, bütün büyüklüğü ile buluyordu.

Yazdığı mektup babasına hitaben idi.. Lö Mestriye meselesi için babasını haksız bulmayor, fakat onu yeni bir felâkete sebebiyet vermiş olmakla itham ediyor ve bunun biran evvel yola girmesi icap ettiğini ileri sürüyordu.

"Dostumuzun serbest bırakılması için yeğeninizin ne istediğini derhal öğrenmeniz icap eder.. diye yazıyordu.. Bir yabancı — bu kelime genç Fransızın pek hoşuna gitmemişti — bizim hesabımıza müşkülâta maruz kalmamalıdır."

(Daha var)

VAKIT

ABONE TARİFESİ

	Memleket içinde	Memleket dışında
Aylık	95	155
3 aylık	260	425
6 aylık	475	820
1 yıllık	900	1600

Tarifeden Balkan Birliği ayda otuz kuruş düşülür. Balkan birliğine girmiyen yerlere yetmiş beser kuruş zammedilir.

Abone kaydını bildiren mektup ve telgraf ücretini, abone parasının posta veya banka havalesini vollama ücretini idare kendi üzerine alır.

Türkiyenin her posta merkezinde VAKIT'a abone yazılır.

Adres değiştirme ücreti 25 kuruştur.

İLÂN ÜCRETLERİ

Ticaret ilânlarının santim fiatları sondan itibaren ilân sayfalarında 40; iç sayfalarda 50 kuruş: dördüncü sayfada 1; ikinci ve üçüncüde 2; birincide başlık yanı kesmece 5 liradır. Büyük, çok devamlı, kilişeli, renkli ilân verenlere ayrı ayrı indirmeler yapılır. Resmî ilânların santim satırı 30 kuruştur.

Ticarî Mahiyette Olmıyan Küçük İlânlar

Bir defa 30, iki defası 50, üç defası 65, dört defası 75 ve on defası 100 kuruştur. Üç ay ilân verenlerin bir defası bedavadır. Dört satırı geçen ilânlarla fazla satırları beş kuruştan hesap edilir.

Vakıt hem doğrudan doğruya kendi idare yerinde, hem Ankara caddesinde Vakıt Yurdu altında KEMALEDDİN ilân Bürosu eliyle ilân kabul eder. (Büronun telefonu

SON HABERLER

Türk - İngiliz anlaşması bugünlerde Kral tarafından imzalanacak

Bir İtalyan gazetesi, paktın bir barış âleti olduğundan şüphe ediyor

Londra, 25 (A.A.) — B. Çemberlayn Avam Kamarasında beyanatta bulunarak Türkiye, Fransa ve İngiltere arasında imzalanmış olan muahedenin, akabinde alâkalâde şerait dolayısiyle mümkün olduğu kadar çabuk tasdik edilmesi lüzumunu bildirmiştir. B. Çemberlayn, âdet mucibince, yabancı bir devletle yapılan bir muahedenin tasdikten 23 gün evvel Avam Kamarasına bildirilmiş olması lâzım geldiğini hatırlatmış, bu sebepten bu muahedenin derhal imza için Krala kadar arzedileceğini ve tasdiknamelerin önümüzdeki hafta Ankaraya varması icap eylediğini ilâve eylemiştir.

FİLİSTİNDE MEMNUNİYET

Kudüs, 25 (A.A.) — Türk — Fransız — İngiliz anlaşması, Filistinin ve Maverayı Erdünün iktisadî hayatında, şayanı memnuniyet tesirler göstermeğe başlamıştır. Şimdiden mânidar emareler görülmektedir. Ezcümle deniz nakliyatı sigorta primi tenzil edilmiş ve ticarî muamelelerde tam itimat tekrar teessüs etmiştir. Arap ve Yahudi matbuatı, Türk diplomasisini müttefikan takdirle yâd ediyorlar.

GAYDANIN ŞÜPHESİ

Roma, 25 (A.A.) — Giornale d'Italia gazetesinde Gayda, Türk paktının bir barış âleti olduğundan şüphe ediyor ve paktın esasında İngiliz — Fransız çember siyasetine dayandığı ve İtalyanın Karadenizde yayılmasına mani olmayı istihdaf eylediğini hatırlatarak, Türkiyenin bu muahedeye rağmen Balkan Antantında kalmasının Balkan sistemi için yeni bir mesele ortaya çıkardığını bildiriyor.

Gazete, Arnavutlukta İtalyanın yerleşmesi üzerine İtalyan siyasetinin Balkanların göbeğine kadar yayıldığını kaydederek "Esas nokta buradadır,, diyor.

Bazı gazeteler vakıaları dumanlı resimler ve şairane aşk hikâyeleri içinde perdelemeye çalışıyorlar, fakat İtalya serenadlara kulak asmamakta, bilâkis hâdiselerin seyrini çok müdekkik bir gözle takibe devam etmek istemektedir.

Harici ticaret sistemimizde nasıl bir değişiklik olacak

(Baş tarafı 1 incide)

Öyle zannediyoruz ki hükûmet bu iş üzerinde ehemmiyetle çalışmaktadır. Bu itibarla içimizden müsterih bulunuyoruz. Ancak burada bir hatıra olan sadece bir kaç noktaya işaret etmek istiyoruz:

1 — Bir kere harici ticaret işlerimizin serbest döviz rejimine tâbi memleketlerde inkişafını temin için kabul edilecek yeni sistem ne olursa olsun şimdiye kadar tatbik edilen klering sistemi ihmal edilmemek lâzımdır.

2 — Sonra falan veya filân memlekete ihracatımızı artırmak için yeni sistem, hariçten memlekete girecek altın stoklarını tedrici surette eriterek yok edecek bir mahiyette olmamalıdır.

3 — İktısadi siyasetimiz kendi muvaffakıyetini, memleket istihsallerinin şimdiye kadar edindiği pazarları, zaruret sevki ile, yalnız yeni ve emin mahreçlere nakletmekte aramamalı; asıl hedef, mahreçleri, bir milli zaruret olmadıkça, lüzumlu emniyet tertiplerine bağlamakla beraber, bunları arttırmak suretiyle istihsalimizi çoğaltacak bir inkişaf temin etmek olmalıdır.

4 — Geçici hâdiseler önünde alınacak tedbirler, asıl müstehlik piyasaların mallarımızı fuzuli mutavassıtlar elinde fiyat yükseltmeden almasına müsait olmalıdır. Malımızın pahalandırılması yüzünden asıl müstehlikin gözü ve itimadı başka pazarlara çevrilebilir ve ayakları oralara alışabilir ve bundan gelecek devamlı zarar da muvakkat mahiyette bir tedbirin milli menfaatlerimize kaydedeceği rakamdan üstün olabilir; buna mahal vermemelidir.

ASIM US

İstanbul - Berlin hava seferleri başlıyor

Seferleri yapacak şirketin dün bir mümessili geldi

Şirket namına gelen mümessil ve şirketin İstanbul müdürü

İstanbul — Berlin hava seferleri ay başında başlayacak bir teşrinisani günü ilk tayyare Berlinden saat üçe çeyrek kala Yeşilköye gelecektir.

O günden sonra salı, perşembe ve cumartesi günleri saat dokuza çeyrek kala Yeşilköyden bir tayyare hareket edecek ve pazartesi, çarşamba, cuma günleri de üçe çeyrek kala Berlinden bir tayyare gelecektir. Seferleri yapan Luft Hanza şirketinin müdür muavini Edvard Kole dün şehrimize gelmiştir. Hazırlıklara nezaret edecektir.

Alman tahtelbahirleri Beş İngiliz, bir Yunan vapurunu batırdılar

Berlin, 25 (Hususî) — İngiliz gemilerinin himayesini kabul etmek suretile sefer yapmakta olan Kostantinis adında bir Yunan şilepi, Alman tahtelbahirleri tarafından batırılmıştır. Bu hâdise, ittifak devletleri donanmasının himayesinde yola çıkan yabancı tüccar gemilerinin Almanlarca muharip gemi telâkki edileceği hususunda Alman hükûmetinin verdiği kararın bir neticesini teşkil etmekte dir.

Cebelüttarık, 25 (A.A.) — İngiliz Tafna vapuru bir Alman denizaltısı tarafından Cebelüttarıktan 80 mil kadar uzakta batırılmıştır.

Londra, 25 (A.A.) — İngiliz bandıralı Yorkshire vapurunun, bir Alman tahtelbahiri tarafından torpillenmesi neticesinde kaybolanlar meyanında, yedi kardeş dördü aynı aileden olmak üzere on çocuk, donanmaya ve hava kuvvetlerine mensup müteaddit subay ve efrat vardır. Geminin sahipleri olan Bilebi biraderler bir liste neşretmişlerdir. Bu listede, kaybolanların miktarı 33 olarak gösterilmektedir.

Londra, 25 (A.A.) — Olanclisholm vapuru, Glaskov açıklarında batmıştır. Bu gemi, 1937 senesinde, Kontes Yollicoe tarafından denize indirilmişti.

Vaşington, 25 (A.A.) — Birleşik Amerika deniz komisyonu, Amerika bandıralı Crovnut vapurunun, 3528 tonluk Ledbury isimli İngiliz yük gemisinin 31 kişiden mürekkep tayfasının hepsini, keza İngiliz bandıralı 2474 tonluk Meinridge vapurunun tayfasından sağ kalan beş kişiyi kurtardığını haber vermektedir. Bu iki gemi şimal atlas denizinde batmışlardır. Meninridge vapuru tayfasından 22 si boğulmuştur.

Romen kabinesinde yeniden tadilât

Bükreş, 25 (A.A.) — D. N. D. İyi malûmat alan mahafilde beyan olunduğuna göre, yakında kabinede kısmî tadilât yapılacaktır. Bu tadilâtın hedefi hükûmetin esasını genişletmek ve "Millî kalkınma cephesine" dahil bulunmayan unusurları da hükûmet içine almaktır.

Eski liberal partisine mensup iki kişinin ismi geçmektedir.

Dahiliye müsteşarı Buran istifa etmiştir. Fakat muvakkaten vazifesine devam edecektir.

Tevkif edilen Amerikan gemisi

Nevyork, 25 (A.A.) — Amerikan City of Flint vapurunun bir Alman kruvazörü tarafından tevkifi ve bir Sovyet limanında mevkuf tutulması Amerika matbuatında şiddetli neşriyata yol açmıştır. Gazeteler, bitaraf gemilere İngiliz ve Alman bahriyesi tarafından yapılan muamele arasındaki farkı tebarüz ettiriyorlar.

Vaşington, 25(A.A.) — B. Hull bugünkü gazeteciler toplantısında, Amerikanın City of Flint işini beynelmilel hukuk ve Amerika hukuku bakımından mantıkî bir neticeye vardırmak için takibe azmetmiş olduğunu söylemiştir.

Nazır, hariciye nezaretinin mürettebatın nerede bulunduğundan halen haberdar olmadığını ilâve eylemiştir.

İngiltere Polonyaya zehirli gaz verdi mi?

Londra, 25 (Hususi) — Başvekil Çemberlayn, Polonyaya İngiltere tarafından zehirli gaz verildiği yolunda Alman hükûmetinin ittihamını bir kere daha reddetmiştir.

Bu esnada şöyle bir suale maruz kalmıştır:

"Almanya, acaba bu ittihamı, ilerde kendisi zehirli gaz kullanmak için bir bahane olarak mı ortaya atıyor?"

Çemberlayn şu cevabı vermiştir:

"— Mazide bu gibi misallere tesadüf ettik..."

Finlandiya heyeti tekrar dönüyor

Londra, 25 (Hususî) — Moskovadaki Finlandiya heyeti, yarın (bugün) tekrar Finlandiyaya dönecektir. Beraberlerinde son Rus taleplerini getirmektedir.

Finlandiyalılar nikbin görünmektedir. Son talepler arasında iki memleketin mütekabil bir yardım misakı aktetmesi teklifi de mevcuttur.

Roma, 25 (Hususî) — Sovyet Rusyanın İsveç sefiri, Sovyet - Finlandiya müzakereleri hakkında İsveç hükûmetinin noktai nazarını anlatmak üzere Moskovaya hareket etmiştir. "Bu sefer bir

Yeni Karaköy — Taksim yolu

Karaköy — Taksim arasında açılacak viyedüklü yola tesadüf eden yerlerin istimlâki hakkında menafii umumiye kararı verilmesi hakkında İstanbul belediyesinin talebi Dahiliye Vekâletince tetkik olunacaktır.

Salih Paşanın cenaze merasimi

Dün vefat etmiş olan eski Sadrazam Müşir Salih Paşanın cenazesi dün sabah askerî merasimle kaldırılmıştır. Cenaze Göztepeden Sirkeciye getirilmiş, Eyübe götürülerek defnedilmiştir.

Dikilide zelzele

İzmir, 5 (A.A.) — Dikilide üç saniye süren yeni bir zelzele kaydedilmiştir. Hasar yoktur.

İzmir piyasası canlanıyor

İzmir, 25 (A.A.) — Gazetelere nazaran İngiltereden son günlerde incir ve üzüm üzerine mühim siparişler geldiğinden piyasada bir hareket başlamıştır.

Evvelki gün İzmir borsasında üzüm mevsiminin bir rekoru sayılan 8500 çuval kuru üzüm satılmış ve bu satış üzüm fiyatlarında hafif bir yükselme husule getirmiştri.

Milletler Cemiyeti Assamblesi toplanacak

Cenevre, 25 (A.A.) — Milletler Cemiyeti konseyinin bu devresi başkanı olan İrlanda Baş. vekili B. Devalera, assamblenin 4 kânunuevvelde içtimaa davet edilmesini kabul etmiştir.

5 veya 6 gün devam edecek olan assamble mahdut bazı idarî meselelerle mesgul olacak, beynelmilel siyaset sahasına girmekten içtinap edecektir.

Cenubî Afrika Dahiliye Nazırı İngilterede

Londra, 25 (Hususî) — Aktedilecek olan dominyonlar konferansında cenubî Afrikayı temsil etmek üzere Londraya gelen cenubî Afrika dahiliye nazırı Albay Reyts, bugün Cenubî Amerikanın harbe karşı durumunu radyoda izah etmiş, akşam üzeri kral tarafından kabul edilmiştir.

Kral, tekaüde sevkedilen Paris Sefiri Sir Erik Fip'i de kabul et.

Gandi Hindistanın istiklâlini istiyor

Milano, 25 (A.A.) — Alman ajansı, Stampa gazetesinin Hindistanın bu harpteki hattı hareketine dair telgrafla Gandi ile yaptığı bir mülâkatı iktibas etmektedir.

Gandi diyor ki:

Hindistan milli meclisi, İngilterenin harp hedefini sarahatle bildirmesini istiyor. Hindistanın istiklâlini tanımak zarurîdir.

Ekalliyetler meselesi bir manevradan ibarettir. Bu mesele vakıa mevcuttur. Fakat millî meclis tarafından kolaylıkla halledilebilir. Müşkülâtı izale etmek İngiltereye değil, Hint milli meclisine aittir. Bütün halk biliyor ki, Mecusi - Müslüman ihtilâfları hep İngiliz rejiminin eseridir.

Almanyaya nakledilen Almanlar

Belgrad, 25 (Hususî) — Macar gazeteleri, Avrupanın cenubu şarkisi memleketlerindeki Alman erkeklerinin Almanyaya nakli hususunda Alman gazetelerinden iktibasen malûmat veriyor ve böylece bir milyon yedi yüz bin Alman yurttaşının anavatana nakledilmiş olacağını ve bu tedbirden Alman iktisadiyatına büyük yardımı olduğunu ileri sürüyor.

Hatayda ikinci müntehip seçimi

Antakya, 25 (Hususî) — İkinci müntehip seçimine Hatayda yarın sabah saat yedide başlanacaktır.

Bulgar mebusan meclisi feshedildi

İntihabat Kânunuevvelde başlıyacak

Sofya, 25 (A.A.) — Nazırlar meclisinin kararı üzerine başvekil B. Köseivanof'un raporunu alan Kral, mebusan meclisinin feshini ve yeni intihap yapılmasını emreden kararnameyi imzalamıştır.

Sofya, 25 (A.A.) — Kral, yeni mebusan intihabatının 24 Kânunuevvel ve 14, 21 ve 24 Kânunusani 1940 ta yapılması hakkındaki emirnameyi imzalamıştır.

HÜKÛMETİN BEYANNAMESİ

Sofya: 25 (A.A.) — Bulgar Ajansı bildiriyor:

Nazırlar meclisi, dün akşam hükûmetin beyannamesini tasvip etmiştir.

Bu beyannamede ezcümle şöyle denmektedir:

Harici siyaset bahsinde hükûmet, son seneler zarfında takip edilen dahili ve harici sulh siyasetine, inhiraf etmeksizin, devam eyliyecektir. Tamamiyle sulhperver olan ve komşu devletlerle daima daha samimî ve dostane münasebetler inkişaf ettirmek arzusu ile mütehalli bulunan hükûmet, Bulgaristanın bu memleketlerle münasebetlerindeki itimadı takviyeye ve tarsine gayret edecektir. Bulgar milletinin niyetlerine tekabül eden bitaraflık siyasetini takibe katî surette azmetmiş bulunan hükûmet, şimdiye kadar olduğu gibi, büyük devletlerle ve diğer memleketlerle iyi ve dostane münasebetler idame eyliyecektir.

Hükûmet beyannamesinde, bilâhare, ekonomi, maliye, kültür ve idare sahalarında takip olunacak siyasetin ana hatları bildirilmektedir.

Hükûmet beyannamesi şöyle nihayet bulmaktadır:

Karşısında bulunduğumuz fevkalâde hâdiseler ve bu hâdiselerin yarattığı endişeler sebebiyle, hükûmet Kraldan, mebusan meclisini feshetmek ve halkın arzusunu yeniden yoklıyarak bu arzunun serbestçe ifadesine imkân vermek üzere yeni intihabat tarihini tesbit etmek hakkındaki meşruti hakkını kullanmasını ricaya karar vermiştir.

Eden İmparatorluğa hitaben nutuk söyledi

(Baş tarafı 1 incide)

bu defa yalnız harbi değil, harp sonrasını da kazanmalı. Biliyoruz ki, bu ikinci zafer belki de daha çetini olacaktır.

B. Eden müteakiben bitaraflara işaret ederek şöyle demiştir:

Şuna inanıyor ve şunu biliyoruz ki, bugünkü harbe doğrudan doğruya iştirâk etmiyen ve fakat bu harbin neticelerinden ziyadesile müteessir olacakları için neticeyi endişe ile beklemekte bulunan diğer birçok milletlerin hürriyeti bizim bir millet halinde mevcudiyetimize bağlı bulunmaktadır.

Türkiyenin yaptığı hareketin hakikî mânası da bunda mündemiçtir: Türkiyenin teşkil ettiği örnek, stratejik ehemmiyetinden çok üstündür. Türkiye milletler arasında iyi niyet prensibi lehinde vaziyet almıştır. Türkiyenin politikası bütün harp sonrası devresinde istikrarlı ve metin bir politika olarak tebarüz etmiş ve bir muahedenin tadilini istediği zaman bunu yapmak için kuvvete müracaat suretiyle değil, mutlaka müzakere yolu ile hareket etmiştir. Bu öyle bir politikadır ki, eriştiği kemal noktası 1936 da Montreuz de müzakere ve imza edilen anlaşma olmuştur.

LORD HALİFAKSIN SÖZLERİ

Lord Halifaks, hükûmetin en nafiz taraftarlığını ihtiva eden 1932 komitesine mensup 300 parlâmento ve avam kamarası âzası önünde bir nutuk söylemiştir.

Lord Halifaks ezcümle birkaç aydanberi vaziyetteki değişiklik hakkında mutaleasını bildirmiş ve bilhassa Türkiye ile yapılan muahedenin ehemmiyetini ve vaziyet üzerinde istikrar teminine matuf olan tesir ve nüfuzunu kaydeylemiştir.

Nazır keza İngiliz kudretinin Büyük Britanyanın stratejik menfaatleri için bütün hayat noktalarda takviyesi lüzumuna işaret etmiş ve şerefli bir barış akdi saati geldiği zaman halen mevcut olmıyan emniyetin tesisi için bütün gayretlerin sarfı lâzım geldiğini ilâve eylemiştir.

Polonyaya umumî vali tayin edildi

Berlin, 25 (A.A.) — Alman nazırı Frank işgal altında bulunan Polonya arazisinin umumi valiliğine ve Seyss - İnquart bu arazinin mebus ve valiliğine tayin edilmişlerdir.

Hitlerin görüşmeleri

Londra, 25 (Hususî) — Hitler bu akşam yeniden erkânıharbiyesiyle bir konferans aktetmiştir. Bu konferanslar birkaç gündür

NEVROZİN

Baş, Diş, Nezle, Grip, Romatizma,

Nevralji, Kırıklık ve bütün ağrılarınızı derhal keser. İcabında günde 3 kase alınabilir

SPOR

Galatasaray - Demirspor maçının neticesi tayin edildi

Galatasaray Türkiye şampiyonu oldu

Ankara, 25 (Hususî) — Geçen senenin millî küme şampiyonluğu için İstanbulda Kadıköy stadında Galatasarayla Demirspor klüpleri arasında yapılan müsabaka Demirspor klübü kalecisi ve kaptanı Necdetin hakem Tarığa attığı yumruk yüzünden yarıda kalmıştı.

Bu vaziyet karşısında beynelmilel futbol federasyonuna yapılan müracaata cevap gelmiş ve beden terbiyesi umum müdürlüğü yüksek hakem komitesile Türkiye futbol federasyonu teknik komitesi genel direktörlükte müşterek bir toplantı yaparak bu maçta Galatasarayın galibiyetine ekseriyetle karar vermişler, bu suretle de Galatasaray klübü 1938 - 1939 senesi Türkiye şampiyonu olmuştur.

Ankara lik maçları

Demirspor As. Fa. Gücü ile berabere kaldı

Birlikspor Maskespora, Gençlerbirliği de Harbiyeye galip geldi

Ankara, (Hususî) — Futbol lik maçlarına bu hafta da Muhafızgücü sahasında devam edildi. B takımları müsabakasında Demirspor ekipi üstün bir oyundan sonra Harbiye B takımını 2—1 yendi.

MASKESPOR — BİRLİKSPOR

Üç haftadanberi yapılan müsabakalarda birinci sınıf takımlara karşı beraberlik ve hattâ galibiyet temin eden Maskesporluların, kendileriyle beraber like bu sene dahil olan Birliksporu da yeneceğini umanlar pek çoktu. Fakat, her halde geçen haftaki galibiyetin verdiği gururla olacak, dün hiç oynıyamıyan Maskespor takımı, galibiyet bir tarafa, az daha çok gol farkiyle yenilecekti.

Maamafih, Birlikspor takımı da haftalar geçtikçe düzelmektedir. Bu çalışma devam ederse, önümüzdeki maçlarında daha iyi neticeler alacağı şüphesizdir.

Dünkü müsabaka iyi futbol oyunu bakımından zevksiz ve heyecansız geçti ve oyunu 1—0 Birlikspor kazandı.

As. Fa. GÜCÜ — DEMİRSPOR

Askerî fabrikalar gücü ile Demirspor maçına saat bir buçukta İhsanın hakemliği ile başlandığı zaman takımlar şu şekilde idi.

Demirspor: Hilmi — Şevket, Gazi — İbrahim, İbrahim, Kâmil — Mustafa, Arif, Hakkı, Salih, Orhan.

As. Fa. Gücü: Refer — Kâmil, Salih — İsmail, Abdül, Orhan — Hamdi, Zeki, Fikret, İrfan, Bilâl.

Maç rüzgârın yardımı ile Ankaragücünün baskısı altında başladı ve top 45 dakikalık zamanın ekserisinde Demirspor kalesi önünde dolaştı. Fakat, belki de şanssızlık olacak, çekilen şütler ya Hilminin elinde kalıyor, yahut avuta gidiyordu. Demirsporlular, muhakkak bir kaç golden de neticesiz kalan kornerlerle kurtuldular.

Güç takımı açık bir oyun oynamağa başladı ve bunun cezasını 36 ncı dakikada gördü. Adnanın sıkı bir şütüyle Demirspor bir gol kazanmıştı.

Güçlüler biribirini kovalıyan hücumlarla Demirspor kalesi önünden ayrılmıyorlardı. Güçlüler beraberlik sayılarını bir firikikten sonra yaptılar. Top Hilmiye çarpıp geri gelmişti. Fikret yetişerek şüt çekti ve gol oldu.

Beraber vaziyete gelen takımların bundan sonra oyuna verdikleri hız, maçı biraz zevkli hale getirmişti.

Maç böylece iki takımın sarfettiği neticesiz enerji ile devam etti ve 1—1 bitti.

GENÇLERBİRLİĞİ — HARBİYE

Sıra günün mühim maçına gelmişti. Ziyanın hakemliği ile yapılan bu müsabakaya takımlar şu kadrolarile çıktılar:

Gençlerbirliği: Rahim — Nuri, Ahmet — Münir, Hasan, Halit — Selim, Ali, Ali, Mustafa, Hüseyin.

Harbiye: Nail — Selim, Münir — Zeki, Muhterem, Orhan — Fethi, Bedri, Kâmuran, Habip, Muzaffer.

Oyun çok serî başladı. Top yerden ve kısa paslarla oynıyan gençlerin ayağında daha çok dolaşıyor. Genç ve atılgan harbiyeliler, vücut kabiliyetlerinin fevkalâdeliği ile her yerde hasımlarının karşısına çıkarak hücumları kesiyorlardı. Bu sahada çoktanberi görmediğimiz güzel bir maç seyrediyorduk.

Maçın ilk dakikalarında top hâkimiyetini iyi kullanan gençler sıkışık vaziyete düşmüşler. di. Bu esnada Gençlerbirliği sağ açığı Selim aldığı bir pasla serî bir iniş yaptı. Karşısına bek gelince topu Aliye geçirtti. Santrfor Ali sıkı ve yerden bir şütle yedinci dakikada ilk golü Harbiye ağlarına taktı.

Birinci devre bu netice ile 1—0 sona erdi.

Oyun başlar başlamaz sol dan çok serî bir akına geçen gençler sol açık Hüseyinin ayağiyle ikinci gollerini de kazanınca Gençlerbirliğinin galibiyet ümitleri ziyadeleşti.

Nihayet 26 ncı dakikaya gelmiştik. Harbiye kalesi önünde santrfor Ali mütemadiyen diribling yapıyordu ve ortada hiç bir gol tehlikesi görünmüyordu. Derken Ali birdenbire bekler den sıyrıldı ve hafif bir dokunuşla takımma üçüncü golü kazandırdı.

Üçüncü gol oyunun neticesini tamamiyle tayin etmişti.

Maça Gençlerbirliği hâkim olmuştu. Bu vaziyet sona kadar devam etti ve 41 inci dakikada Mustafanın attığı golle oyun 4—0 sona erdi.

Gençlerbirliği mükemmel bir oyun çıkardı ve Ankaranın teknik bir takımı olduğunu isbat etti.

Bu haftaki futbol lik maçları

Bu hafta yapılan futbol lik müsabakalarının programı şudur:

Taksim Stadı:
Demirspor — Yeniyıldız; Beşiktaş — Hilâl, Topkapı — Süleymaniye.

Şeref Stadı:
Galatasaray — Vefa, Alemdar — Ortaköy, Beylerbeyi — Şişli.

Kadıköy Stadı:
İstanbulspor — Kasımpaşa, Fener — Beykoz, Anadolu — Pera.

Süleymaniye Stadı:
Davutpaşa — Altınordu, Anadoluhisar — Feneryılmaz, Galataspor — Galatagençler.

Dr Hafız Cema
LOKMAN HEKİM
Dahiliye mütehassısı
İstanbul Divanyolu
No. 104 Tel: 2239

Sinema ve Tiyatrolar

ŞEHİR TİYATROSU
Bu akşam 20.30 da: Tepebaşı Dram Kısmı: Azrail Tatil Yapıyor
Komedi kısmı: Hindistan Cevizi

HALK OPERETİ
Bu akşam 9 da Yeni Operet (Kadınların Beğendiği)

RAŞİT RİZA
E. SADİ TEK
TİYATROSU
BU GECE
Eskişehir, Yeni Sinemasında:
...LARINDAN UTAN
Pazartesi: ÜSKÜDARDA: TAŞ PARÇASI

Alemdar Sinemasi
Kanatlı İnsanlar
Mister Motonun son kozu

Zayi

İstanbul Ticaret Odasından 4/8/939 tarih 11106 numaralı Köstenceye 30 fıçı zeytin için namıma çıkarmış olduğum Menşe Şahadetnamesini zayi ettim. Yenisini çıkaracağımdan eskisinin hükmü yoktur.

İstanbulda Balıkpazarında
Aleksandr CAVURİ
(30465)

* * *

1509 No.lı şoförlük ehliyetimi zayi ettim. Yenisini çıkaracağımdan eskisinin hükmü yoktur.

Yenipostahane caddesi No. 23
FAİK TOKMAN

Londra ve Parisin en meşhur fabrikalarından gelen bayanlara mahsus mantolük, rop ve kostüm tayyörlük yüksek fantazi rodier. Moreau, harris, tweed ve saire YÜNLÜ KUMAŞLARIN emsalsiz çeşit, cins ve renkleri Beyoğlunda BAKER mağazalarında her yerden müsait şartlar ve ucuz fiyatlarla satılmaktadır

GÖZ HEKİMİ
Dr. Murat Rami Aydın
Beyoğlu - Parmakkapı, İmam sokağı No. 2 Tel. 41553

SAHİBİ: *ASIM US*
Basıldığı yer: *VAKIT* Matbaası
Umum Neşriyatı idare eden: Refik Ahmet Sevengil

...ni neşriyat:

Hukuk Gazetesi

Türkçe ve Fransızça olarak beş senedenberi Cevat Hakkı Özbey tarafından neşredilmekte olan Hukuk Gazetesinin üçüncü cildinin 39/40 numaralı nüshaları da dolgun bir şekilde intişar etmiştir.

Bu nüshada Rize saylavı Ord. Profesör Saim Ali Dilemre'nin Adlî Tıbbın enteresan mevzularına, eski Adliye Vekili Profesör Mahmut Esat Bozkurt'un Hâkimler Kanununa, Profesör Mustafa Reşit Belgesay'ın Fransız Temyiz mahkemesi kararlarına, Profesör Peters'in Psikolojiye, Cevat Hakkı Özbey'in Vergi kanunlarına dair makaleleriyle, Konya saylavı Galip Gültekin'in, Profesör Dobretsberger'in ve daha sair değerli zevatın yazı ve etüdleri vardır. Tavsiye eyleriz.

Fatih Sulh İkinci Hukuk Satış Memurluğundan:

Recep ve Ferit varisleri karısı Samiye ve oğlu Mübin ile Cevdet varisleri Firdevs ve Esatın şayian mutasarrıf oldukları Fatih Kirmastı mahallesi eski Çarşamba sokağında eski 13 ve 10 kapı No. sağı 3112 arkası 3086, solu ve önü yol ile mahdut 130 lira kıymeti muhammeneli bir kıt'a arsanın izalei şuyu zımnında açık arttırma suretiyle 30 Teşrinisani 939 tarihine müsadif Perşembe günü saat 14 ten 16 ya kadar Fatih mahkemesinde satış memurluğu odasında âtideki şartlar dairesinde satılacaktır. Muhammen kıymetinin yüzde 75 şi bulduğu takdirde ihale edilecek aksi takdirde en son arttıranın taahhüdü baki kalmak üzere 15 Kânunuevvel 939 tarihine müsadif Cuma günü ayni saatte ve ayni yerde arttırmaya devam olunacak, en çok arttırana ihale edilecektir. İşbu gayri menkul arsa halen yangın yeri olup ağaç vesaire mevcut değildir.

1 — İşbu gayri menkulde gayri müseccel hak sahiplerinin 20 gün zarfında vesaiki ile birlikte satış memurluğuna müracaatleri lâzımdır. Aksi takdirde bu gibiler paylaşmadan hariç kalırlar.

2 — Satış peşin para iledir. Arttırmaya iştirâk edecekler yüz 7,5 nisbetinde pey verecektir.

3 — Bedeli ihaleyi miadında müşteri vermezse ihale feshedilir. Ve gayri menkul yeniden arttırmaya çıkarılır. Eski ihale arasındaki fark ve zarar bilâ hüküm müşteriden alınır.

4 — Tarihi ihaleye kadar olan vergiler hissedarlara yüzde 2,5 ve dellâliye ile 2 senelik evkaf tefviz bedeli müşteriye aittir. (30466)
;gd3kü btetmemhte

Beyoğlu Birinci Sulh Hukuk Hâkimliğinden:

Emin Arsabukun, Galatada rıhtım üzerinde 39 No.lı lokantada aşçı Ubeydullah aleyhine açtığı davada müddaaleyhin ikametgâhının meçhuliyetine mebni, mahkemece on beş gün müddetle ilânen tebliğat icrasına karar verilmiş olduğundan muhakeme günü olan 17/11/939 tarihinde saat 13,30 ta mahkemeye bizzat veya bilvekâle gelmeniz tebliğ makamına kaim olmak üzere ilân olunur. (K. İ. 291)

RADYOLİN
ile Sabah, Oğle ve Akşam
Her yemekten sonra günde 3 defa muntazaman dişlerinizi fırçalayınız.

NIŞANTAŞ
İngiliz Hay - Skul Mektebi
Mektep çağından yukarı bulunanlar için geçen sene açılmış bulunan
GECE İNGİLİZCE KURLARINA
bu sene de 2.11.1939 Perşembe günü saat 19 da tekrar devam olunacaktır. Bütün ders devresi 5 Lira.

OSMANLI BANKASI
TÜRK ANONİM ŞİRKETİ
TESİS TARİHİ 1863
Statüleri ve Türkiye Cümhuriyeti ile münakit mukavelenamesi 2292 Numaralı 10/6/1933 tarihli kanunla tasdik edilmiştir (24/6/1933 tarihli 2435 Numaralı Resmi Gazete)

Sermayesi: 10.000.000 İngiliz Lirası
İhtiyat akçesi: 1.250.000 İngiliz Lirası

Türkiyenin başlıca Şehirlerinde
PARİS, MARSİLYA ve NİS'de
LONDRA ve MANÇESTER'de
MISIR, KIBRIS, YUNANİSTAN, İRAN, İRAK, FİLİSTİN ve MAVERAYİ ERDÜN'de
Merkez ve Şubeleri
YUGOSLAVYA, RUMANYA, YUNANİSTAN, SURİYE, LÜBNAN
Filyalleri ve bütün Dünyada Acenta ve Muhabirleri vardır

Her nevi Banka Muameleleri yapar
Mesabi car. ve mevduat hesapları küşadı
Ticari krediler ve vesaikli krediler küşadı
Türkiye ve Ecnebi memleketler üzerine keşide senedat iskontosu
Borsa emirleri
Esham ve tahvilât, altın ve emtaa üzerine avans
Senedat tahsilâtı ve saire.

En yüksek emniyet şartlarını haiz kiralık Kasalar Servisi vardır.

Tasarrufa en müsait şartlarile (kumbaralı veya kumbarasız) tasarruf hesapları açılır.

Mektep Kitaplarınızı
Her sene olduğu gibi, bu yıl da
Vakıt Kitabevinden alınız

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası 21 / 10 / 1939 vaziyeti

AKTİF

			Lira
Kasa:			
Altın: Safî Kilogram 15 500 355		21.802.488.77	
Banknot		13.732.541.—	
Ufaklık		1.560.295.89	37.095.325.66
Dahildeki Muhabirler:			
Altın: Safî Kilogram 678 111		953.816.81	
Türk Lirası		423.476.27	1.377.293.08
Hariçteki Muhabirler:			
Altın: Safi Kilogram 10 010 238		14.080.200.14	
Altına tahvili kabil serbest dövizler		16.290.66	
Diğer dövizler ve borçlu Kliring bakiyeleri		3.854.306.94	17.950.797.74
Hazine tahvilleri:			
Deruhte edilen evrakı nakdiye karşılığı		158.748.563.—	
Kanunun 6 - 8 maddelerine tevfikan Hazine tarafından vaki tediyat		17.307.666.—	141.440.897.—
Senedat cüzdanı:			
Ticarî senetler		197.924.996.37	197.924.996.37
Esham ve tahvilât cüzdanı:			
Deruhte edilen evrakı nakdiyenin karşılığı esham ve tahvilât itibarî kıymetle		48.651.764.97	
Serbest esham ve tahvilât:		7.564.277.08	56.216.042.05
Avanslar:			
Hazineye kısa vadeli avans		8.963.000.—	
altın ve döviz üzerine		12.456.89	
Tahvilât üzerine		7.837.421.66	16.812.878.55
Hissedarlar			4.500.000.—
Muhtelif			18.054.168.68
		Yekûn	491.372.399.13

PASİF

			Lira
Sermaye			15.000.000.—
İhtiyat akçesi:			
Adî ve fevkalâde		4.217.134.25	
Hususî		6.000.000.—	10.217.134.25
Tedavüldeki Banknotlar:			
Deruhte edilen evrakı nakdiye		158.748.563.—	
Kanunun 6 - 8 maddelerin tevfikan Hazine tarafından vaki tediyat		17.307.666.—	
Deruhte edilen evrakı nakdiye bakiyesi		141.440.897.—	
Karşılığı tamamen altın olarak ilâveten tedavüle vazedilen		17.000.000.—	
Reeskont mukabili ilâveten teda. vazed.		136.000.000.—	294.440.897.—
Türk Lirası Mevduatı:			31.055.522.—
Altına tahvili kabil dövizler		2.775.37	
Diğer dövizler ve alacaklı Kliring bakiyeleri			
Muhtelif		40.031.53549	40.034.310.86
			100.624.534.52
		Yekûn	491.372.399.13

1 emmuz 1938 tarihinden itibaren: İskonto haddi % 4 Altın üzerine % 3